

Tartalom

1. A Budai Gyermekszem.Pont Általános Iskola története2
2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai5
3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok9
4. A teljes körű egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok12
5. a tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek15
7. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje19
8. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje26
9. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái28
10. az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv29
11. Helyi tanterv31
12. A Nemzeti alaptantervben (a továbbiakban: Nat) meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai36
13. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja38
14. A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai38
15. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei38
16. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei40
17. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai46
18. Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek.48
19. A magasabb évfolyamba lépés feltételei57
20. Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei58
21. A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések58

1. A Budai Gyermekszem.Pont Általános Iskola története

„...a nevelés legnagyobb titka éppen az, hogy nem nevelünk. A mai nevelés legnagyobb bűne, hogy a gyermeket nem hagyják békében. A jövőbeni nevelés célja az lesz, hogy egy olyan, külső és belső értelemben szép világot hozzon létre, amelyben a gyermek növekedhet. Ebben az új világban hagyni kell, hogy a gyermek mindaddig szabadon mozogjon, amíg csak mások jogának megrendíthetetlen határaiba nem ütközik.” (Key, 1976, 60.)

Az iskola életre keltésének gondolatában nagy szerepe van egy kisebb közösségnek, nevezetesen a Gyermekszem.Pont Alapítványt létrehozók táborának, az alapítóknak, akik egyöntetű véleménye, hogy a magyar köznevelés komoly kihívások előtt áll. A XXI. századi iskola elengedhetetlenül fontos feladati közé tartozik a pedagógiai módszerek modernizálása, a tudatos pedagógiai stratégia kidolgozása és megvalósítása az oktatói / nevelői munka során, a humánus, gyermekszempontot érvényesítő tanári attitűd, a gyakorlati életben használható, valóban piacképes tudás átadása.

Az iskola feladata tehát nem csupán a tanítás, hisz emellett fontos kialakítani a gyermekben azt a motivációt is, amely segítségével képes lesz tudását önálló ismeretszerzéssel folyamatosan bővíteni, megújítani. Az iskolában folyó nevelői munka hangsúlyozása kiemelten fontos, leendő iskolánk esetében ez a gyermekbe vetett szüntelen hit felől közelíti meg a pedagógiai munkát. Ennek eredményeként egy magában bízó, jó önismerettel rendelkező, kiegyensúlyozott, a világra nyitott, érdeklődő személyiséggé nevelhető minden kisgyermek.

A Gyermekszem.Pont Általános Iskola 2016. őszén kezdte meg működését, felmenő rendszerben. A pedagógiai koncepció kialakításakor a NAT által előirányzott célokat vesszük alapul, valamint a tananyag elrendezése kapcsán az általános iskolák alsó és felső tagozataira vonatkozó hivatalos kerettantervet tartjuk mérvadónak. Ezzel biztosítjuk az átjárhatóságot az intézménytípusok között. A művészeti nevelésnek kiemelkedő fontosságot tulajdonítunk. Úgy gondoljuk, ha a közismeretet kiegészítjük zenével, képzőművészettel, valamint dráma és színjátékkal, akkor hozzásegítjük a kisgyermeket ahhoz, hogy önmagával és a környezetével harmóniában élő felnőtté váljon.

Az alapítványt létrehozók közösen fogalmazták meg mindazokat az elvárásokat, amelyeket akkor támasztottunk magunkkal szemben, amikor feltettük a kérdést: milyennek szeretnénk látni azokat a gyerekeket, akik a nyolcadik osztály elvégzése után elhagyják iskolánkat?

Elsősorban olyan embernek – hisz ez a boldog élet egyik legfontosabb ismérve – aki békében él saját magával és az őt körülvevő világgal. Az ilyen ember személyisége harmonikus, mert felismeri, hogy képességei összhangban vannak –e a vele szemben támasztott elvárásokkal. Kellően stabil alapokkal rendelkezik ahhoz, hogy képes legyen fejleszteni a kor igényeinek megfelelően tudását, mert a tanulás nem fáradtság számára, sokkal inkább örömmel tölti el. Mindezek mellett képes kiegyensúlyozott emberi kapcsolatok kialakítására, tud közösségben és egyénileg is önállóan dolgozni. Nyitott, érdeklődő az őt körülvevő világ iránt, szociális érzékenysége fejlett, korához képest reális önismerettel és szilárd erkölcsi ítélőképességgel rendelkezik. A felelős gondolkodáshoz tartozik az is, így az elvárások között szerepel, hogy az iskolában tanuló gyermekben korán kialakuljon az igény arra, hogy fizikai és lelki egészségüket megőrizték.

Az általános iskola mellett fogjuk működtetni a Gyermekszem.Pont komplex művészeti, mozgás és nyelvi központot, amelynek feladata, hogy a gyermekeknek tanórán kívül is változatos tevékenységrepertoárt biztosítson a zene, az ének, a tánc, a mozgás, a képzőművészet és a nyelvi elfoglaltságok terén. A legtöbb esetben a gyermek, még iskola után különféle foglalkozásokon vesz részt, ahová akár hosszabb utazással lehet eljutni. A logisztika komoly kihívást jelent a családok számára, különösen a több gyermekes családok esetében. Úgy gondoljuk, az iskola feladatai közé tartozik az is, hogy a tanulóknak biztosítsa a strukturált szabadidő eltöltésének feltételeit, a Gyermekszem.Pont Általános iskola esetében ezt a feladatot tehát a fentebb említett központ látja majd el.

Elvárásainkhoz hangoltuk mindazokat az értékeket, amelyeket a pedagógiai munka során közvetíteni szeretnénk. Ennek érdekében, segítünk majd tanulóinknak elsajátítani az egyéni tanulás módszereit, hangsúlyt fektetünk a tanulás támogatására, valamint a cselekvésen, tapasztaláson keresztül megvalósuló pedagógiai munkát helyezük előtérbe. Folyamatosan biztosítjuk majd a tanulóink számára a szabad felfedezés örömét, törekszünk arra, hogy megtanulják a problémák önálló megoldását.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekekben kialakuljon – már kisgyermekkorban is – a komplex látásmód képessége, hogy elveszük a későbbi kritikai gondolkodás képességének a magját, így tanórán, de azon kívül is, teret fogunk engedni a szabad véleményalkotásnak, illetve a vélemény megfelelő formában történő kifejezésének. Az iskolában tanító pedagógusok – ha úgy tetszik, a pedagógus kiválasztás egyik alapvető szempontjaként - fókuszba helyezik azt, hogy a tanulókat segítsék abban, hogy a közösségben képesek legyenek konstruktívan, a csoport munkáját segítve részt venni, együttműködni társaikkal, és elsajátítani a csoportos és a

csoporton belüli egyéni felelősséget. Hisz nagyon fontos a humánus viselkedés, az egymás iránti tisztelet kialakítása, így lényeges feladatunk, hogy segítsük a kommunikáció megfelelő formáinak a megismerését, valamint ezek tudatos alkalmazását.

Legfőbb célunk egy olyan iskola létrehozása – ezt tükrözi a névválasztásunk is – amely érdeklődik a gyermek iránt, a gyermekbe vetett hite töretlen, „gyermekszemmel” lát, ugyanakkor megfelelő szakmai felkészültség és tudatos pedagógiai stratégia birtokában tudja a gyermekszempontot, a gyermek érdekében érvényesíteni a mindennapok során. Az alapítók tudatában vannak annak is, hogy a XXI. századi gyermek tudásvágya, érdeklődése, információ éhsége, gondolkodása újfajta kihívások elé állítja a pedagógust, akinek nagyobb nyitottsággal, toleranciával, kreativitással kell megközelítenie a gyermeket annak érdekében, hogy a pedagógiai munka elérje a célját.

Valljuk, hogy mindez a kölcsönös elégedettség érzését eredményezi a tanár és tanuló között, amely a felhőtlen, frusztráció-mentes iskolai mindennapok nélkülözhetetlen alapja.

Hangsúlyozottan, kisiskola létrehozását tűztük ki célul. Így egy évfolyamon mindösszesen egy osztály elindítását tervezzük, 2016-tól felmenő rendszerben kezdjük meg működésünket. Egy osztály maximális tanulói létszámát 20 főben határozzuk meg, hisz a kis létszámú tanulói közösségek elengedhetetlenül szükségesek ahhoz, hogy pedagógiai stratégiánkat meg tudjuk valósítani. Az osztályterem kialakításánál figyelembe vesszük a kisgyermek életkori sajátosságait, így annak megfelelően alakítjuk a terem berendezéseit, hogy a tanulók szabad mozgásterét biztosítsuk. A hagyományos, megszokott osztálytermi berendezést - ha a feladathelyzet úgy kívánja - felváltja nálunk a kisebb tanulócsoportos ültetés kialakítása. A tanulócsoportok összetétele azonban nem lesz állandó, egy –egy félév során is folyamatosan változnak majd. A kooperatív csoportba rendezés elvének lényege, hogy a különböző tudásszinten lévő, eltérő képességű gyermekek kerüljenek egy csoportba, hisz nem az ellentétek mélyítése a célunk, mindemelllett azt valljuk, hogy az azonos életkorúak tudják leghatékonyabban motiválni egymást.

A tanító szerepének meghatározásánál, a létező reformpedagógiai irányzatok közül leginkább, a Montessori pedagógia alapján gondolkodunk: „Segíts, hogy magam csinálhassam!” A tanító tehát nem a tudás egyedüli birtoklója. Feladata inkább facilitátori, hisz a gyermeket aktívan bevonja a munkába, mégis mindössze hátulról támogatja, segíti, szinte észrevétlenül rávezeti. A tanár-tanuló viszonyrendszere nem hierarchizált, a tanár nem minősít felülről, nem tanúsít távolságtartást.

Mivel kis létszámú közösségekben gondolkodunk, így pedagógusainknak valóban lehetősége nyílik majd arra, hogy az egyes gyermek egyéni tempóját figyelemmel kísérisje.

A Gyermekszem.Pont Általános Iskola a 2018/2019-es tanévtől új név alatt, Diákszempont Általános Iskolaként folytatja a működését.

2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Pedagógiai alapelvek és értékek:

Elsődleges alapelvünk, hogy a nálunk tanuló kisgyermek, egy magában bízó, jó önismerettel rendelkező, a világ iránt nyitott, érdeklődő, kiegyensúlyozott személyiséggé érjen az iskolánkban eltöltött évek alatt, valamint hogy kialakuljon az a képessége, hogy tudását önálló ismeretszerzéssel folyamatosan legyen képes megújítani és erre motivált maradjon. Éppen ezért, iskolánkban a lexikális ismeretek átadása mellett erőteljes hangsúlyt kap a képességek, készségek fejlesztése.

Elvárásaink között szerepel az is, hogy a nálunk tanuló gyermekek, mikor tanulmányaik végeztével elhagyják iskolánkat, olyan emberként távozzanak, – hisz ez a boldog élet egyik legfontosabb ismérve – akik békében élnek saját magukkal és az őket körülvevő világgal. Az ilyen ember személyisége harmonikus, mert felismeri, hogy képességei összhangban vannak – e a vele szemben támasztott elvárásokkal. Kellően stabil alapokkal rendelkezik ahhoz, hogy képes legyen fejleszteni a kor igényeinek megfelelően tudását, mert a tanulás nem fáradtság számára, sokkal inkább örömmel tölti el. Mindezek mellett képes kiegyensúlyozott emberi kapcsolatok kialakítására, tud közösségben és egyénileg is önállóan dolgozni. Nyitott, érdeklődő az őt körülvevő világ iránt, szociális érzékenysége fejlett, korához képest reális önismerettel és szilárd erkölcsi ítélőképességgel rendelkezik. A felelős gondolkodáshoz tartozik az is, így az elvárások között szerepel, hogy az iskolában tanuló gyermekben korán kialakuljon az igény arra, hogy fizikai és lelki egészségüket megőrizsék.

Alapvető érték kategóriaként a következőket fogalmazzuk meg:

- a pedagógiai munka során, szeretnénk elérni, hogy a gyermekekben kialakuljon a szorgalommal, kitartással elért eredményes munka tisztelete

- a megfelelő kritikai gondolkodás birtokában képesek legyenek az önálló véleményalkotásra, kommunikatív, nyitott személyiséggé fejlődjenek
- képesek legyenek meglévő tudáskészletük önálló fejlesztésére azáltal, hogy kialakult bennük a tanulás szeretete
- fejlett érzelmi intelligenciával rendelkező személyiséggé váljanak, akik tolerálják az emberek közötti különbségeket, nem ítélik meg mások felett, elfogadó magatartást képesek tanúsítani
- a pedagógiai munka során biztosítjuk a gyermekek számára a felfedezés örömét, az újdonságokra való önálló rácsodálkozás élményét
- törekszünk arra, hogy a gyermekekben önálló vélemény alakuljon ki az őket körülvevő világról, és azt kellő formában, a kommunikációs kontextusnak megfelelően ki is tudják fejezni
- nagyon fontosnak tartjuk és munkánk során hangsúlyozzuk is a mások iránti tisztelet kifejezését, a humánus viselkedést
- igyekszünk biztosítani, hogy a gyermekekben biztos alapokon álló ítélőképesség alakuljon ki, amely hatására életük során egy stabil értékrendet tudnak majd követni
- az iskola életének mindennapjaiban a gyermekeket a környezettudatos szemléletre neveljük.

A nevelő-oktató munka céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

A Gyermekszem.Pont Általános Iskola kisiskolaként, évfolyamonként egy osztályt indít, 2016. őszétől, felmenő rendszerben. Ennek alapján az első évben 1. 3. és 5. osztályt indítunk, az intézményi alapító okiratban 20 főben határozzuk meg az egyes osztályaink maximális tanulói létszámát. Az iskola minden további évben újabb első osztállyal bővül majd, így a tervek szerint, előreláthatólag 2020-ra éri el a maximális 8 osztályt.

A relatív kis létszámú tanulói közösségek létrehozásának elve miatt, pedagógusaink nagyobb figyelmet tudnak szentelni az egyes problémáknak, a kis osztálylétszám önmagában jobban segíti az individuum kibontakozását.

- az osztályterem berendezésénél figyelembe vesszük a barátságos, otthonos, ugyanakkor funkcionális szemlélet követését. A bútorok kiválasztásánál azt az elvet követjük, hogy könnyen mozgatható berendezéseket válasszunk, amelyek alkalmasak arra, hogy a tanórán alkalmazott munkaszervezési módnak megfelelően alakíthatóak legyenek, hisz hol egyénileg, hol párban, hol csoportban dolgoznak a tanórán a tanulók.
- A pedagógus szerepe igen fontos és hangsúlyos. Osztályonként – már alsó tagozatban is - egy tanító áll az osztály élén, aki egy műveltségi területet oktat. Mellette, az egyéb területeken tanító kollégák is feladatot kapnak az adott osztályban. Ennek két oka van. Kisiskolaként, kiemelt célunk a nagy iskolai közösség kialakítása, ahol mindenki ismeri a másikat, az osztályok nem elszeparáltak, burokokban működnek élükön a két tanítóval, hanem gyakran találkoznak, és ismerik egymás tanárait. Ennek eredményeként úgy gondoljuk, a tagozatváltás is zökkenő mentesebb lesz tanulóink számára, hisz nem ötödik osztályba lépve kell először szembesülniük azzal, hogy több tanár elvárásainak kell eleget tenniük, hanem kezdettől fogva megtapasztalják ezt.
- A tanító kiemelt figyelmet szentel az egyes tanulók iránt. A cselekvő tanóra jegyében, segíti a tanulókat abban, hogy maguk fedezzék fel az összefüggéseket, maguk éljék át a rácsodálkozás örömeit.
- Észrevétlenül irányít, kommunikációs stílusában is igazodik az alapvető pedagógiai elvekhez, tehát:
 - nem minősít felülről, csendes, visszafogott stílusban beszél,
 - a fegyelmezéskor a diák közelébe megy, csendben, őt megérintve hívja fel a figyelmét, ha zavarja az óra menetét,
 - az életkori sajátosságokat figyelembe véve megengedő magatartást tanúsít mindaddig, amíg a tanuló viselkedése saját testi épségét nem veszélyezteti, valamint társait nem zavarja a munkában,
 - érdeklődik a tanuló véleménye, meglátásai iránt, szívesen fogadja a kérdéseket, javaslatokat,
 - a diákok közötti konfliktushelyzeteket higgadtan, problémaközpontúan kezeli, komoly figyelmet szentel ezek megvitására.

A tanórai munkaszervezésnél a pedagógus a funkcionalitás elvét követi. Az egyes tanulók végeznek tehát differenciált egyéni munkát, páros munkát és kisebb csoportos munkát is, mindez a feladat jellegétől függően változik. A változatos munkaszervezés biztosítja a tanórai változatosságot, valamint az aktuális tananyag lehető leghatékonyabb feldolgozását.

A pedagógus biztosítja a lehetőségét annak, hogy a tanulók, egyéni tempójukban haladva, a versenyztetést elkerülve legyenek képesek a tananyag elsajátítására. 1-3. osztályban a pedagógus szóvegesen értékeli a tanulók teljesítményét, az egyéni fejlődés mértékét tekintetbe véve, 4. osztálytól kezdve pedig a hagyományos értékelési rendszert (1-5-ig) követik tanáraink.

A tanulói önállóság korai kialakítása hangsúlyozott pedagógiai feladat. Ennek jegyében, a tanórákon, a feladatok ellenőrzésekor a tanulók önellenőrzést végeznek, feladataikat önállóan javítják.

Pedagógiai módszereink kiválasztásánál azt helyeztük előtérbe, hogy az alkalmazott módszerek mindegyike a rendszerszemléletet támogassa, hisz koncepciónk lényege, a rendszerpedagógia. Ennek értelmében, bizonyos feladatok tanórai feldolgozása során a kooperatív csoportok létrehozását támogatjuk annak érdekében, hogy a tanulók, - a tananyagon túl – az együttműködés, empátia, kooperáció, tolerancia, kommunikáció készségét is fejlesszék, mely a kooperatív csoportmunka pozitív hozadéka.

Legfőbb célunk a tanuló szervezetté válás, amely garanciát jelent a folyamatos fejlődésre, ill. maximálisan támogatja az innovációra való nyitottságot is. Tanuló szervezetként igyekszünk működni a nevelőtestület szintjén is, hisz a folyamatos tudásmegosztás híveként gyakran látogatjuk egymás óráit, vitatjuk meg a tapasztalatainkat, és olykor nem félünk segítséget kérni egymástól.

Ugyanakkor tanuló szervezetként gondolunk az egyes osztályközösségekre is, hisz a gyerekek egymástól tudnak a legtöbbet tanulni. Az egymásra való nyitottság a gyerekek részéről is igen fontos elvárás.

A XXI. század elvárásainak eleget téve, a tanulók számára szórakoztató, pedagógiai vonatkozását tekintve ugyanakkor igen hasznos módszert alkalmazunk a tananyag feldolgozása, illetve bizonyos esetekben számonkérés céljából. A módszer a *tanórai keretek között történő animáció készítés*, amely megvalósulhat egyénileg, párban vagy kisebb csoportban, az életkori sajátosságok és a feladat jellegének függvényében. Az animáció előkészületei igénylik a legtöbb időt, ugyanakkor – amennyiben csoportos feldolgozás történik – a legalaposabb kooperációt is. Minden tanuló megtalálhatja a számára legideálisabb csoportszerepet, végül a kisfilm (15-20 mp), mint közösen létrehozott produktum, kézzel foghatóvá teszi mind a diák, mind a tanár számára azt, hogy a tananyag valóban feldolgozásra került –e. Az animáció készítés módszerét – a tanulói fogékonyság figyelembe vétele mellett –

akár már alsó tagozat 4. osztályától lehet alkalmazni, de a koncepció szerint, a tanórai keretbe történő beillesztése csak 5. osztálytól valósul meg.

Szintén a digitális kor követelményeinek eleget téve fogjuk 5. osztálytól, a teljes felső tagozaton bevezetni az IKT eszközök tanórai keretek közötti alkalmazását. Prezentációs technikákat alkalmazva, tanulást támogató internet alapú alkalmazásokat megismertetve és rendszeresen használva igyekszünk őket tudatos eszközhasználóvá formálni. Mindemellett tanulás támogatására szolgáló internet alapú alkalmazások megismertetésének köszönhetően a tanulóknak mihamarabb szeretnénk kialakítani az önálló tanulás képességét.

A projektmódszer alkalmazásánál kifejezett szándékunk az, hogy egy-egy adható fő téma kiválasztásakor minél több tantárgyi területet kapcsoljunk össze, a témát ezáltal minél több aspektusból tudjuk megvilágítani. Így szereznek tanulóink valóban átfogó tudást a kötelezően előírt tananyag tartalmát illetően. A tanév során több projekt időszakot tervezünk. Ezek zömében 1-2 hétig tartó időszakok, amely során a teljes iskola egy ugyanazon témával foglalkozik, órarendi keretek között. Projektjeink tervezésekor a tantárgyi integrációt tartjuk szem előtt, tehát a projekthetek idejében sem térünk el az előírt tananyagtól, csupán más optikán keresztül vizsgáljuk azt.

Magasabb évfolyamokon (6. osztálytól) alkalmazzuk a tükrözött osztályterem technikáját annak érdekében, hogy a nagyobb elmélyülést igénylő tantárgyak esetében a tanulók a gyakorlásban ne maradjanak egyedül, ez minden esetben tanórai keretek között, pedagógus vezetése mellett valósuljon meg, míg az elméleti ismeretek elsajátítása, megfelelő, önállóan használható tanulási segédlettel, otthon történjen meg.

3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

„Az Európai Unió országaiban a kulcskompetenciák fogalmi hálójába rendezték be azokat a tudásokat és képességeket, amelyek birtoklása alkalmassá teheti az unió valamennyi polgárát egyrészt egy gyors és hatékony alkalmazkodásra a változásokkal átszőtt modern világhoz, másrészt aktív szerepvállalásra, változások irányának és a tartalmának a befolyásolásához.”
(NAT 2012)

A kulcskompetenciák azok a kompetenciák, melyekre minden egyénnek szüksége van személyes boldogulásához, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához.

Mivel iskolánk a gyermekszemlélet megismerésére, és hangsúlyozására törekszik, ezért a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok terén is – a kötelező irányelveket figyelembe véve – ezt tekintjük irányadónak.

Az érzelmi nevelés terén fejlesztenünk kell az élő és élettelen környezet jelenségei iránti fogékonyságot, a környezettudatosságot, tudatosítanunk kell az egyén hatását és befolyását a szűkebb és tágabb környezetre. Fejlesztenünk kell a közösségen belül embertársaink iránti elfogadást, megértést, toleranciát.

Az erkölcsi nevelés terén a köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. El kell érünk, hogy a társas együttélés normái belső igényként fogalmazódjanak meg. Ezek kibontakozását segítik elő a reggeli órákban szervezett beszélgető körök, ahol a gyermekeket foglalkoztató aktuális, a közösséget is érintő, vagy általánosabb témákat vitatunk meg.

Az értelmi nevelés terén ki kell alakítanunk az önálló ismeretszerzéshez szükséges, önálló gondolkodás képességeket, fejlesztenünk kell a nemzeti, illetve egyetemes kultúra értékei iránti fogékonyságot. El kell érünk, hogy a gyerekek képesek legyenek kitartóan, önállóan, örömmel tanulni. Feladatunk a kezdeményezőkéesség és a vállalkozói kompetencia fejlesztése, valamint a digitális kompetencia kialakítása. Célunk, hogy felkeltsük az érdeklődést az önálló ismeretszerzés fontosságára. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével.

A családi életre nevelés során a legfontosabb feladatunk a harmonikus családi minták, a családi közösségek értékformáló erejének közvetítése. A családi életre történő felkészítés segítséget nyújt a gyerekeknek a felelős párkapcsolatok kialakításában, segít a felmerülő családi konfliktusok kezelésében.

A testi-lelki egészségre nevelés terén javítanunk, illetve fejlesztenünk kell az egészség megőrzésére, valamint a családi életre nevelésre irányuló tevékenységeket, oktatást, felvilágosító munkát. Mivel tanulói létszámunkat tekintve kisiskolaként működünk, így nagyobb lehetőségünk van a tágabb iskolai közösség kialakítására. Erre való tudatos törekvés részeként szervezünk havi rendszerességgel családi napokat, amelyek egyrészt az aktuális tradicionális ünnepek (advent, karácsony, húsvét stb.), valamint a környezettudatosság, sportos életmódra nevelés, egészséges táplálkozásra buzdítás köré szerveződve látják el a testi-lelki

egészségre neveléssel kapcsolatos feladataikat. Ezen téma kapcsán ugyanis nem csupán az egyes tanulók hanem a családok megszólítását, tudatformálását is feladatunknak tekintjük.

Az esztétikai nevelés terén olyan igényesen kialakított környezetet kell létrehoznunk, mely mintaként szolgál, s elősegíti a gyerekek esztétikai érzékének fejlődését. Meg kell mutatnunk a művészeti alkotásokban rejlő szépséget, hogy nyitottá, s befogadóvá váljanak. Mivel iskolánkkal párhuzamosan, vele szoros együttműködésben végzi szakmai munkáját a Gyermekszem.Pont Komplex Művészeti, Mozgás és Nyelvi Központ, így tanulóinknak sok lehetősége adódik az esztétikai-művészeti tudatosságuk fejlesztésére, kialakítására. Egész napos iskolai működés mellett, leginkább tanórán kívüli foglalkozások keretében a tanulók komoly szakmai vezetés mellett vehetnek részt képzőművészeti foglalkozásokon, ahol változatosan, az életkori sajátosságokat figyelembe véve dolgoznak fel témákat, ismernek meg különböző technikákat és anyagokat. A gyermekek munkáiból gyakran szervezünk kiállításokat, hivatalos kiállítás megnyitókkal egybekötve, hogy a tanulók lehetőséget kapjanak munkáik interpretálására is. A kialakítandó esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség magában foglalja a művészeti önkifejezést, műalkotások elemzésének képességét.

Az önismeret kialakítása terén feladatunk elősegíteni, hogy a gyerekek képessé váljanak az életkoruknak megfelelő reális énkép kialakítására. Segítenünk kell őket abban, hogy kibontakoztathassák azokat a képességeket, amiben kiemelkedők, s megerősödjenek azokban, melyekben gyengébbek. Tanulóinkat hozzá kell segítenünk empátikus képességeik fejlődéséhez, ahhoz, hogy képessé váljanak érzelmeik hiteles kifejezésére, egymás kölcsönös elfogadására. Ennek érdekében fejlesztjük kezdettől fogva tudatosan a kommunikációs készségeiket, a fentebb már említett beszélgető körök kiváló alkalmat teremtenek a spontán megnyilvánulások, a véleményalkotás képességének kibontakozására. A megfelelő önismeret, a reális énkép kialakítását segíti értékelési rendszerünk is.

A közösségi nevelés során meg kell ismertetnünk, s el kell fogadtatnunk a társas együttélés szabályait, tudatosítanunk kell a társas kapcsolatok fontosságát. Ki kell alakítanunk az együttműködési készséget, törekednünk kell arra, hogy a toleráns, elfogadó magatartás kerüljön előtérbe. A szociális és állampolgári kompetenciák kialakítása, a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei.

A kommunikációs nevelés során javítanunk, fejlesztenünk kell a gyerekek beszédképességét, gondolataik, érzéseik véleményük kifejezését szóban és írásban egyaránt (anyanyelvi kompetencia). Segítenünk kell őket abban, hogy véleményüknek megfelelő formában tudjanak

hangot adni. Az alsó tagozatban bevezetésre kerülő reggeli beszélgető körök, felső tagozat 6. osztályától, szervezett disputa foglalkozásokká alakulnak át annak érdekében, hogy fejlesszük tanulóink vitakultúráját.

Az állampolgári nevelés terén meg kell ismertetnünk tanulóinkkal az alapvető állampolgári jogokat és kötelességeket. Igyekszünk felkelteni érdeklődésüket és érzékenységüket a társadalmi jelenségek, problémák iránt.

A nemzeti öntudat, hazafias nevelés terén a tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát.

A "világpolgárrá" nevelés során fejlesztjük idegen nyelvű kommunikációs kompetenciájukat. Az iskolánkkal szoros együttműködésben működő Komplex Művészeti, Mozgás és Nyelvi Központban a gyerekeknek lehetőségük nyílik idegen nyelvű foglalkozásokon is részt venni, tanórán kívüli foglalkozások keretében, már első osztálytól kezdődően.

A fenntarthatóság, környezettudatos magatartásra nevelés terén célunk, hogy a természet és a környezetünk ismeretén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá tanulóinkban.

A gazdasági és pénzügyi nevelés terén feladatunk, hogy a tanulók felismerjék felelősségüket a javakkal való ésszerű gazdálkodás és a fogyasztás területén.

Médiatudatosságra nevelés terén, a tanulókat megismertetjük a média világának működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom kapcsolatrendszerével. Feladatunknak tekintjük, hogy tanulóink tudatos médiafogyasztóvá váljanak.

Pályaorientáció kialakítása kapcsán törekszünk arra, hogy a tanulók átfogó képet kapjanak a munka világáról. Olyan tevékenységeket, feltételeket biztosítunk, melyek segítik diákjainkat abban, hogy képességeiket kipróbálva, tanulmányaik befejezésével képük legyen saját érdeklődési területeikről, ami nélkülözhetetlen ahhoz, hogy később, a középiskola befejeztével, felsőfokú tanulmányaik megkezdésével egy időben, kiválaszthassák a számukra megfelelő hivatást, foglalkozást.

4. A teljes körű egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A fenntarthatóságra nevelés három fontos tartalmi területből tevődik össze: környezeti, gazdasági és társadalmi nevelés. Feladata egyszerre az egyéni felelősség, a közösségi szemlélet és az egymásra utaltság megértésének kialakítása. Ezek alapja a rendszergondolkodás kialakítása, az ok-okozati összefüggések felismerése, felismertetése, a holisztikus szemlélet átadása. Ennek a programnak a megvalósításához komplex tanulási formákat választunk:

a. Kooperatív tanulásszervezés – tanórán egy adott téma feldolgozásánál

b. Témnap – munkatervünkben minden tanévben szereplő program, mely a környezeti nevelés témaköréhez kapcsolódik. Ezt jellemzően a projektidőszakokban valósítjuk meg. Ez a Föld Napja vagy más jeles nap.

c. Projektmódszer – Tanórai feladatként vagy több tanulócsoportot megmozgató feladat.

d. Iskolán kívüli helyszíneken történő témafeldolgozás egy–egy osztály számára, vagy az iskola tanulói számára választható programként hirdetjük meg.

e. Erdei iskola program – iskolánkban a 5. évfolyamtól felfelé szervezzük.

f. A természettudományos órákon törekszünk az intézmény által felhasznált energiák tanulmányozására.

g. Technika tantárgy keretén belül, a gyerekek által készített munkák nagy számban újrahasznosított anyagokból készülnek

h. Ökosságok: környezettudatossággal kapcsolatos feladatok, programok

i. Rendszeresen teremtünk lehetőséget tanulóink számára zöld sportolásra. Az elmúlt évek lehetőségeiből: gyalogos és kerékpártúrák, futókör. Az adott tanári közösség lehetőségeihez igazodik egy adott tanév kínálata.

j. Az osztályok iskolán kívüli programjainak szervezésében fontos szempont a környezetkímélő közlekedés, vagy a környezetet legkisebb mértékben terhelő közlekedés előnyben részesítése.

Az egészség összetevőinek megjelenése a pedagógiai munkánkban

– **Biológiai egészség:** (a szervezetünk megfelelő működése) A megvalósítás fontos feltételei: a rendszeres orvosi ellenőrzések, az ételek minősége a napköziben és a büfé kínálatában, a bútorok megválasztása. Higiénére nevelés: fogmosásra, kézmosásra szoktatás, szellőztetés, a tisztaság a technikai dolgozók munkája, és ezt segíti a felelősi rendszer, a tisztaságversenyek.

Mozgásra nevelés: spotkörök, sportág választás lehetőségének megteremtése, a kerékpártárolás biztosítása.

– **Lelki egészség:** (személyes világnézetünk, magatartásbeli alapelveink, illetve a tudat nyugalmanak és az önmagunkkal szembeni békének a jele)

Normák, szabályok közvetítésének fórumai: a beszélgetőkörök, dramatikus – szituációs játékok, önismeretre nevelést célzó beszélgetések, és munkaformák, az önellenőrzés módszere és a konfliktuskezelési technikák gyakoroltatása.

– **Mentális egészség:** (a tiszta és következetes gondolkodásra való képesség) Iskolánk lényege a gyermekközpontság. Olyan környezet és tanulási helyzet biztosítása, melyben a gyermekek szorongásmentesen tudnak lenni. Törekszünk arra, hogy minden osztályban legyen „élősarok.” A növényekről és állatokról való gondoskodást a mentális egészség fontos elemének tekintjük. A tanórai munkában a differenciálás, a feladatválasztás és az egyénre szabott időhatárok segítik ezt a célunkat.

– **Emocionális egészség:** (az érzések felismerésének, illetve azok megfelelő kifejezésének a képessége) Színterei: A beszélgetőkörök, a dramatikus – szituációs játékok, önismeretre és társismeretre nevelés. A tanórai munkában is fontos hangsúlyt kap a toleranciára és az empátiára nevelés.

– **Szociális egészség:** (másokkal való kapcsolatok kialakításának egészsége) Színtere az osztályközösségek kialakítása és fejlesztése. A tanórai munkában a kooperatív technikák alkalmazása.

Az egészségnevelés szinterei:

- A beszélgetőkörök reggelente
- Az erdei iskola program– 5. évfolyamtól felfelé. Az egy héten keresztül való együttélés kiváló alkalmat teremt a tanult magatartásformák gyakorlására.
- A tantárgyi órák témájuktól függően szintén lehetőséget teremtenek az egészségnevelés különböző összetevőihöz való kapcsolódásra

Alapelvek, jövőkép, célok

A környezeti- és egészségnevelés szervesen összetartozó feladatok. Egyik a másik nélkül nem létezhet. Célunk, hogy önmaguk és embertársaik, és a környezetünk iránt tudatos és felelős gyermekeket neveljünk. Feladatunk, hogy ilyen alapokkal bocsájtjuk útjára tanítványainkat A

környezeti nevelés alapelvei közül a következő fogalmakat kell kiemelten kezelni. Az életkori sajátosságoknak megfelelően példák, tevékenységeken, tevékenykedéseken keresztül megalapozni és kialakítani a szükséges magatartásformákat.

- a fenntartható fejlődés - a környezettudatos magatartást és életvitelt
- ok-okozati összefüggések - a helyi és globális problémák kapcsolódása - az ökológiai lábnyom - környezetkímélő, takarékos magatartást és életvitelt
- biológiai és társadalmi sokféleség
- a természeti értékek szeretete és védelme, megőrzésükre való törekvés
- együttműködés - felelősségvállalás, demokrácia
- multikulturális nevelés – tolerancia, elfogadás
- az egészséges életmód megalapozása – igény, ismeret, tudatosság

Céljaink:

- A nevelőtestület minél több tagjának bevonása az egészség és környezeti nevelés programjába.
- Képzési lehetőségeket kell találnunk, hogy tudásunk korszerűségét megőrizzük.
- Fejlesztő műhelymunka meghonosítása, hogy a tantestület tagjai egymást támogatva tovább tudjanak lépni, és fejlődhessenek.

5. a tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

Azt a tanulót, aki az osztály vagy az iskola érdekében közösségi munkát végez, iskolai illetve iskolán kívüli tanulmányi versenyeken, sportvetélkedőkön vagy kulturális előadásokon vesz részt és ezen sikeresen szerepel, vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez az iskola dicséretben részesíti.

Az iskolai szaktárgyi versenyeken eredményesen szereplő tanulók szaktanári dicséretet kapnak.

A magatartás és szorgalom értékelése:

magatartás értékelése:

- **példás** értékelést az a tanuló kap, aki folyamatos jó együttműködést mutat a pedagógussal és a társaival egyaránt, az órákat nem zavarja, értékes tanórai, és iskolai megnyilvánulásai a közösség javát szolgálják.
- **jó** értékelést az a tanuló kap, aki az esetek nagy részében jó együttműködést mutat a pedagógussal és a társaival egyaránt. Órán ugyan olykor előfordul, hogy megnyilvánulásai nem minden esetben szolgálják a közösség érdekeit, de nem rendbontó, tanári kérésnek eleget tesz.
- **változó** a magatartása annak a tanulónak, aki gyakran tanúsít rendbontó magatartást mind a tanórán, mind a tanórák közötti szünetekben. Megnyilvánulásai gyakran öncélúak, nincs tekintettel a tanórai keretekre és a társak, illetve az órát tartó pedagógus igényeire. A pedagógus kérésének nem tesz eleget.
- **rossz** minősítést az a tanuló kap, aki nem csupán rendbontó, hanem akár agresszív magatartást is tanúsít akár a társak, akár a pedagógussal szemben. Viselkedése teljességgel kiszámíthatatlan, együttműködésre egyáltalán nem képes, és nem nyitott.

Szorgalom értékelése:

- **példás** értékelést kap az a tanuló, akinek a tanórai aktivitása folyamatosan fenntartható. Feladatait határidőre elvégzi, házi feladatairól és felszereléséről nem feledkezik meg, plusz feladatait rendre elkészíti.
- **jó** értékelést az a tanuló kap, aki a tanórákon általában aktív, feladatait határidőre az esetek nagy részében elkészíti, házi feladatairól és felszereléséről sem feledkezik meg.
- **változó** értékelést az a tanuló kap, aki tanórai aktivitást nagyon nehezen mutat, a tanórákon nehezen működik együtt, házi feladatait rendre elfelejti, felszerelése gyakran hiányos, rendezetlen.
- **hanyag** értékelést az a tanuló kap, akinek tanórai aktivitása teljességgel értékelhetetlen. A tanóra menetébe szinte egyáltalán nem vonható be, együttműködésre képtelen. Felszerelése hiányos, és rendezetlen, házi feladatait rendre elfelejti.

6. a pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

A közösségfejlesztés és a személyiségfejlesztés kölcsönösen egymásra ható folyamatok. Ennek értelmében, ha tudatosan fejlesztjük, alakítjuk a közösséget, közben észrevétlenül fejlődik a gyermeki személyiség is. Ha képesek vagyunk hatni a gyerekekre, azzal formáljuk a közösséget is, amelyben él. A közösségi nevelés során, elsődleges feladatunk, hogy megismertessük, és elfogadtassuk a társas együttélés szabályait, magatartásformáit. Már korán ki kell alakítanunk a kisgyermekben az együttműködési készséget, törekednünk kell arra, hogy a toleráns, elfogadó és felelősségvállaló magatartás kerüljön előtérbe, így a pedagógiai attitűdnek is ezt kell tükröznie. Tudatosítanunk kell a társas kapcsolatok fontosságát, ami a boldog, kiegyensúlyozott élet alapja, továbbá meg kell ismertetnünk a gyerekekkel a közösségi élet sajátosságaiból fakadó korlátokat.

Mivel az iskolai osztályok összetétele véletlenszerűen alakul, így kifejezetten izgalmas nevelői feladat a csoportból, egy összetartó, egymásért felelősséget érző, egymást elfogadni tudó közösséget alkotni. Az ehhez kapcsolódó legfontosabb pedagógiai feladatok között szerepel az, hogy a közösségi magatartást, az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlesszük. Ennek színterei az osztályfőnöki órák, beszélgető körök, kulturális események közös látogatása, közös iskolai produkciókra való felkészülés, majd ezek megvalósítása, tanulmányi kirándulások, erdei iskolák, egyéb közös tevékenységek szervezése, valamint a kooperatív tanulás. Ezek mellett fontos feladat továbbá a közös érdeklődésen alapuló közösségek kialakítása. Ennek elsődleges színterei az iskola mellett működő Komplex Művészeti, Mozgás és Nyelvi Központban választható szakkörök, sportkörök, ének, zenei és táncos elfoglaltságok. A nagyobb közösséghez tartozás érzésének tudatosítása szintén pedagógiai feladataink közé tartozik, amelynek színterei, az iskolai hagyományok őrzése, a közös, iskolai produkciók megvalósítása.

A pedagógus általános feladatai között tarthatjuk számon a következőket: elsődleges feladata, hogy tanítja a képesítésének, végzettségének megfelelő, az adott tanítási év tantárgyfelosztásában szereplő tantárgyakat. Óráira, foglalkozásaira, maximálisan felkészül, és a tanításban figyelembe veszi a gyermekek képességeit, életkori sajátosságait, mind a tanítási módszerek kiválasztásában, mind a tananyagra fordított idő vonatkozásában. Tanév elején határidőre elkészíti tanított tantárgyainak tanmeneteit a helyi tantervnek megfelelően. Felelős a pedagógiai programban rögzített értékelési rendszer betartásáért, annak megfelelő adminisztrálásáért, (napló, törzslap, bizonyítvány, ellenőrző, tájékoztató füzet) valamint az osztálynapló értékelési és haladási részeinek hiánytalan és időben történő vezetéséért.

Rendszeresen ellenőrzi és javítja a gyerekek munkáját, ugyanakkor az értékelési rendszerbe a gyerekeket is bevonja, hisz a gyermekekben kialakított helyes önértékelés kifejezetten fontos pedagógiai cél.

Tanórai feladatain túl, részt vesz az iskolán kívüli programok, foglalkozások szervezésében és megvalósításában. Felméri és folyamatosan figyelemmel kíséri a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett és egyéb problémákkal küzdő gyerekeket, és segíti őket, szükség esetén a megfelelő szakember bevonásával.

Részt vesz az iskola alapidokumentumainak, szabályzatainak kidolgozásával, felülvizsgálatával, módosításával összefüggő feladatok ellátásában, valamint az iskolai munkaterv összeállításában. Munkavégzésében kiemelt figyelmet fordít a gyerekek egészséges életmódra nevelésére, ezzel kapcsolatban pozitív példával jár elő. Adminisztratív feladatait hiánytalanul ellátja. (Tanított órák, helyettesített órák beírása, hiányzók, szaktanári dicsérek és elmarasztalások, stb.)

Azonos tantárgyat tanító kollégáival egyeztetve, határidőre elkészíti a következő tanév tanulói és tanári tankönyv igénylését. Részt vesz a munkaközösségi megbeszéléseken, a tagozati megbeszéléseken, a nevelőtestületi és alkalmazotti értekezleteken.

Fogadóórákon, illetve szülői megkeresésre, - tehát nem csupán a kötelező keretek között - valamint ha pedagógiai munkája során szükségessé válik, személyes kapcsolatot tart a szülőkkel, törekszik jó partneri kapcsolatot tartani, hatékony, érdemi kommunikációt folytatni a családokkal a gyermek egészsége, biztonsága és kiegyensúlyozottsága érdekében. (Mindemellett, szükség szerint kapcsolatot tart a Nevelési Tanácsadó munkatársaival, valamint az iskolaorvossal és a védőnővel.) Ellátja a külön beosztásban meghatározott ügyeleti feladatokat, valamint részt vesz a tanórán kívüli kulturális, közösségi és szabadidős programok szervezésében, lebonyolításában.

Amennyiben ez szükséges, elkíséri diákjait a kötelező iskola-egészségügyi vizsgálatokra.

Felelős a rábízott oktatástechnikai- és szemléltetőeszközök megóvásáért és a szakleltárért, a rábízott tanterem állapotáért, dekorálásáért, rendezett külsejéért.

Rendszeres időközönként eleget tesz továbbképzési kötelezettségének, de a kötelező továbbképzéseken túl, folyamatosan, akár autodidakta módon is fejleszti módszertani eszköztárát, pedagógiai felkészültségét.

A pedagógus általános feladatának ismertetése után essék néhány szó **az osztályfőnöki munka tartalmáról, és feladatairól**. A rendszeres feladatok a következőkben kerülnek részletezésre. A tanévkezdés feladatai közé tartozik az, hogy a tanítás megkezdése előtti héten ellenőrzi az osztályterem berendezését, dekorációját. Gondoskodik arról, hogy a gyermekek igényes és rendezett környezetbe érkezenek meg az iskolába. Tájékoztatja a tanulókat a tanév rendjéről, meghirdeti a tanórán kívüli zenei, művészeti, nyelvi és sport foglalkozásokat. Ismerteti vagy átismétli a tanulókkal a házirendet. Tűz- és balesetvédelmi oktatásban részesíti a diákjait, és ezt megfelelően dokumentálja. Megbeszéli a tanulókkal az osztályterem dekorációját.

Az osztályfőnöki munka *tanév során felmerülő feladatai* a következők: osztályával napi kapcsolatot tart, napi szinten vezeti a reggeli beszélgető köröket, teret ad az önszervező, véleményalakító magatartásformák kibontakozásának, valamint a diákok közötti konfliktusok hatékony kezelése érdekében, segíti a helyes konfliktuskezelési technikák elsajátítását. Munkájával, folyamatosan közvetíti az iskola nevelési értékeit a pedagógiai programnak megfelelően. Bevonja a gyerekeket az osztály életének szervezésébe, valamint az iskolai szintű szervezési feladatokba, döntésekbe. Segíti a tanulókat a mindennapi környezettudatos szemléletformálásban, ennek érdekében folyamatosan reflektál az egészségtudatos magatartásformákra. Megszervezi az osztály tanulmányi kirándulását vagy az erdei iskolát, ezeken felül is változatos közösségformáló programokat szervez. Rendszeresen kitölti a haladási és értékelési naplót, valamint pontosan adminisztrálja a tanulók mulasztásait, késéseit, a házirendben foglaltak alapján. Írásban tájékoztatja a szülőket a dicséretekről, illetve a fegyelmezési eljárásokról. Hivatalos szülői értekezleteket tart szeptemberben, a félévi zárást követően, valamint májusban. Igény szerint rendkívüli szülői értekezleteket is szervezhet.

7. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

Iskolánkba a mindenkori osztálylétszám 20%-ban fogadunk be sajátos nevelési igényű gyermekeket, az intézményi alapító okiratban meghatározott fogyatékoságok tekintetében:

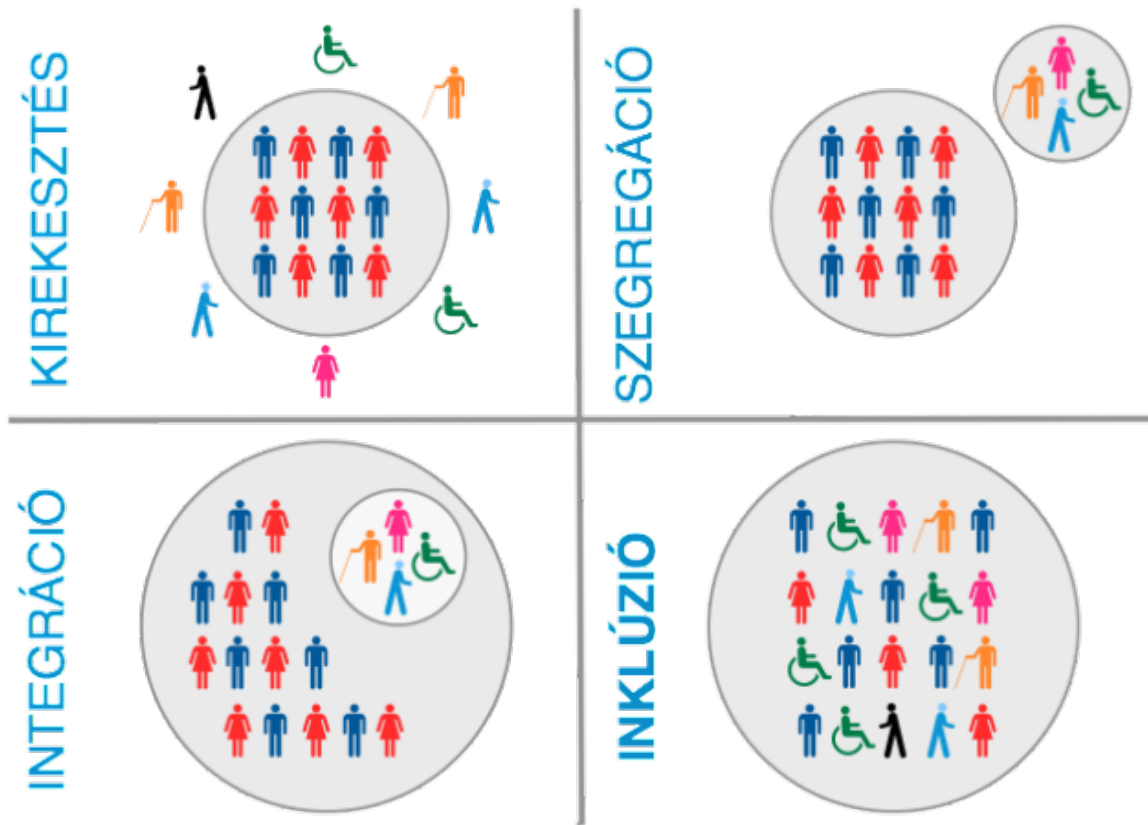
hallás-és látássérültet

enyhe értelmi fogyatékos

autizmus spektrumzavarral élőt (Asperger szindróma is)

tanulási zavarral küzdőt

Intézményünkben az inkluzív szemléletet kívánjuk érvényesíteni, amely megvalósíthatóságára garanciát jelent az átfogó pedagógiai koncepciónk és az alkalmazott pedagógiai módszerek, de a fogyatékkal kapcsolatos gondolkodásunkat a következőkben láttatjuk:

A fogyatékos orvosi modelljén alapuló oktatás

Az eltérő vagy speciális nevelési igényű és ezen belül is a fogyatékos gyermekekre korábban – a fogyatékos orvosi modellje alapján - úgy tekintettek, mint a normálistól eltérő, tőlük valamiben elmaradó gyermekekre. Az orvosi modell lineáris oksági viszonyként írja le a fogyatékos állapotot:

Ebből következően a fogyatékos elsősorban az egyén problémája – a fogyatékos emberben valami rossz, valami elromlott és ezt kell kijavítani, megjavítani, rendbe tenni. Ez a modell tehát kizárólag az egyén megváltoztatásával képes eredményt elérni, az egyént akarja alakítani egy külső elvárás feltételezett társadalmi norma alapján.

Szegregált oktatás

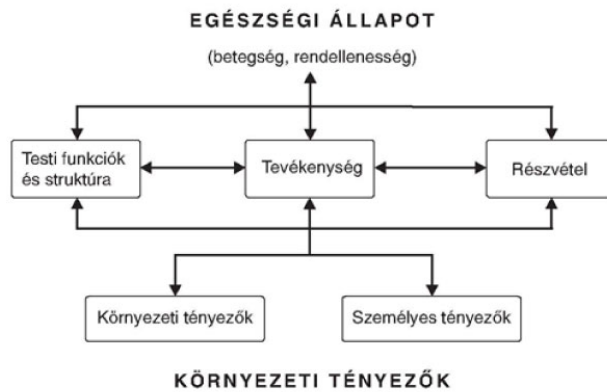
Ennek megfelelően **a speciális nevelési igényű gyermekek oktatásának, nevelésének célja is elsősorban a hiányzó képességek pótlása, fejlesztése volt.** A hiányzó képességek fejlesztésére elsősorban szegregált oktatási intézményekben került sor, ami számtalan gondot okozott. Egyrészt a szegregált intézményekben **gondot jelentett az elzártság, a kortársakkal való kapcsolat hiánya,** aminek következtében sokkal nehezebb a többségi társadalomba való későbbi beilleszkedés. **Hiányoznak a társas viselkedési minták, növekszik a sorstársak egymásrautaltsága, kiszolgáltatottsága.** A szegregált nevelés esetében ez összezártság és az elzártság következtében csak a saját csoporton belül van lehetőség az eredmények mérésére, és ebben az intézmény és a nevelők is sokszor partnerek. Sok esetben **a hiányzó készségek és képességek kialakítása és fejlesztése, a szaktárgyakra fordított idő, a szaktárgyak oktatásának kárára** történt. Ráadásul **az egyes fogyatékos csoportokon belül jelentősen eltérhettek az egyes gyermekek készségei és képességei.** További gondot jelent, hogy az elmúlt évtizedekben a szegregált oktatási intézményekben az egyes fogyatékos csoportokon belül elsősorban a súlyos fogyatékos személyek aránya növekedett, illetve jelentősen megnövekedett a halmozottan sérült gyermekek aránya. A vakok iskolájában egy osztályban találhatunk halmozottan sérült – például középsúlyos értelmi fogyatékos és látássérült - gyereket és nagyon jó képességű látássérülteket. ***Oktatási szempontból viszont sokkal nagyobb különbség van az eltérő tanulási képességű két látássérült között, mint egy azonos képességű látó és látássérült között.***

Hideg integráció

Természetesen az elmúlt évtizedekben egyre nagyobb teret kapott az integrált nevelés. **A fogyatékos és nem fogyatékos gyermekek együttnevelését megvalósító integrált intézményekben viszont jellemzően csak a legjobb képességű, az átlagostól kevésbé eltérő gyermekeknek voltak sikeresek, nekik volt lehetőségük igazán tanulni, vagy továbbtanulni.** A szülők és a család erőfeszítései eredményeként persze egyre több speciális nevelési igényű és fogyatékos gyermek kezdett el integráltan tanulni és jutott el a továbbtanulásig. Szerencsésebb esetben ez csak azzal járt, hogy a gyermekek és **a család erőn felül teljesített annak érdekében, hogy megpróbálja az intézmények hiányosságait bepótolni. A szülők hozták vitték, kísérték a gyermeket, beültek vele az órákra, jegyzeteltek neki.** Az intézmények megpróbálták a lehetőségeikhez mérten biztosítani a segítséget, szóbeli megfeleltetések felcserélése írásbelire, vagy fordítva, többlet idő biztosítása felelőskor, dolgozatoknál. Ennek eredményeként **az iskolák elsősorban kedvezmények és felmentések segítségével próbálták könnyebbé tenni a speciális nevelési igényű tanulók előrelépését.** Ez azonban hosszabb távon önbecsapás, hiszen **az elsajátítandó ismeretek mennyiségének csökkentése, vagy a számonkérés hiánya, a megszerzett tudás minőségét és mennyiségét is csökkenti.** Aminek előbb vagy utóbb meg lesz a maga negatív következménye. Egyrészt az integrált oktatásban a nehezebben beilleszkedő, lassabban haladó diák ezekben a helyzetekben gondot, konfliktusforrást jelent, mind a pedagógusnak, mind a többi tanulónak. Ha figyelembe veszik az igényeit, ha a képességeihez igazodó tempóban haladnak, akkor az a többiektől vár el lemondást, ha pedig ráerőltetünk egy olyan tempót, vagy olyan feladatot, amiben versenyhátrányba kerül, akkor őt sodorjuk kudarchelyzetbe. Az iskolák infrastrukturális felszereltségének és a nevelők felkészítésének hiányosságai miatt nagyon sok esetben ezek az integrációt biztosító intézmények sem tudtak megfelelő segítséget biztosítani. Sajnos ezekben az esetekben **annak ellenére, hogy a kudarc oka elsősorban az oktatási nevelési rendszer hiányossága, a kudarc mindig a gyermeknél és a családnál csapódik le.** Ennek oka, hogy az oktatási rendszer alapjaiban még ebben az esetben is az orvosi modellt veszi alapul, ahol a fogyatékos az egyén problémája.

A fogyatékos társadalmi modelljén alapuló oktatás

A fogyatékos emberek társadalmi mozgalmainak hatására azonban az orvosi modellt az elmúlt években felváltotta, a **társadalmi modell**. Ebben a modellben az egészségi állapot egy

semleges adottság, nem valamitől eltérő, nem valami, ami elromlott. **Ebben a modellben a központi elem a funkciók, a tevékenység és a részvétel közötti kölcsönhatás.** És ebben a

modellben már hangsúlyosan jelennek meg a **környezeti és személyes tényezők** is. Ennek a modellnek nem csak az a következménye, hogy **többé nem tekinthetünk úgy a fogyatékosra, mint ami csupán a személy egyéni problémája**, hanem az is, hogy mivel környezeti elemek kölcsönhatásáról van szó, **a változás nem csak az egyén megváltoztatásával „megjavításával” lehet eredményeket elérni, hanem a környezet alakításával is.** Ebben a modellben nem külső elvárásokhoz igazodó állapot létrehozása, és ehhez valami rossznak „elromlottnak” a megjavítása a cél, hanem az adott tevékenységben az adott funkciókkal a lehető legnagyobb arányú részvétel elérésére. **Ebben a modellben tehát az oktatási nevelési intézmények célja is az, hogy a környezeti és a személyes tényezők alakításával a gyermek adott állapotában a választott tanulási tevékenységben való minél teljesebb részvételt biztosítsák.** Ennek a modellnek az esetében a testi funkciók és struktúra rész behelyettesíthető, a tevékenységhez szükséges készségekkel és képességekkel, így az oktatáshoz neveléshez egy sokkal árnyaltabb és használhatóbb modellt kapunk. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy ha egy látássérült gyermek számára a feladat (tevékenység) az olvasás, akkor nem az egészségi állapota vagy a látás sérülése az egyetlen megváltoztatható tényező, ami befolyásolja a részvétel arányát. Az olvasáshoz, mint tevékenységhez szükséges készségek és képességek közül a látás csupán egyetlen készség lesz, ami mellett felsorolható, a szövegértés, vagy az adott szókincs ismerete, az olvasáshoz szükséges koncentrált figyelem, a memória, hogy emlékezzen arra hol tartott, tudja folytatni a történetet. Az hogy van-e számára olvasható formátumú könyv (Braille-írással, felolvasó programmal, vagy társak segítségével) olyan környezeti tényező, amit mi alakítunk ki. Másfelől lehetőségünk van a személyes tényezők befolyásolására, azzal hogy számára érdekes olvasnivalót ajánlunk, vagy az olvasáshoz

kapcsolódó jó élményeit erősítjük, esetleg az olvasáshoz kapcsolódó gátló személyes tényezőket csökkentjük. Természetesen látható, hogy **ennek a modellnek a segítségével hasonló módon vagyunk képesek végiggondolni az oktatói nevelői (és ezzel párhuzamosan a tanulói) feladatokat a fizikai és érzékszervi fogyatékos gyermekek és egy diszlexiás, vagy egy figyelemzavaros, hiperaktív gyermek esetében.**

Rendszerpedagógia és inklúzió

Összhangban a nevelő-oktató munka céljaival, feladataival, eszközeivel és, eljárásai módszereivel az **a Gyerekszem.Pont Általános Iskola módszertanilag kifejezetten kedvező környezetet biztosít az eltérő képességű tanulók együttes nevelésére és fejlesztésére.** Egyrészt a tanórákon a feladat jellegétől függően az egyes tanulók végeznek differenciált egyéni munkát, páros munkát és kisebb csoportos munkát is. A korábban ismertetett modell alapján, a feladat megtervezése nem jelent mást, mint a tanulók képességei és készségei alapján annak kialakítását, hogy a tevékenységben a készségeik és képességeik alapján a lehető legmagasabb részvételi arányt tudjuk biztosítani valamennyi tanuló számára. **A pedagógus biztosítja a lehetőségét annak, hogy a tanulók, egyéni tempójukban haladva, a versenyztetést elkerülve legyenek képesek a tananyag elsajátítására.**

A módszerek alapján az elsődleges feladat a gyermekek készségeinek és képességeinek kiteljesítése

A fejlesztést a tanító az egyéni sajátosságokra épülő differenciált tanulásszervezéssel és bánásmóddal szolgálja. Az alapvető képességek, készségek, kompetenciák fejlesztésében a tanulói tevékenységekre épít. Az ehhez felhasznált tananyagtartalmak megtervezésekor, valamint a feldolgozás tempójának meghatározásakor, a pedagógiai módszerek és eszközök kiválasztásakor a tanulócsoport, illetve az egyes tanulók fejlődési jellemzőit és fejlesztési szükségleteit tekinti irányadónak.

A rendszerpedagógiai megközelítésben minden gyermek esetében azokat a kérdéseket kell megválaszolni, amelyek a sikeres inklúzió előfeltételei lennének az eltérő, vagy speciális nevelési igényű gyermekek oktatásában. Ebből a szempontból nem különül el a fogyatékos gyermekekkel való foglalkozás, a nem fogyatékos gyermekekkel való törődéstől. Ennek eredményeként a rendszerpedagógia szempontjából a speciális nevelési igényű gyermekek együttnevelése elsősorban nem konfliktushelyzetet, hanem lehetőséget jelent. Az inklúzió

kétirányú folyamat, hiszen a tanulócsoporthoz valamennyi tagját „Fogékonyra teszi saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt.”

Projekt alapú oktatás

A projekt alapú megközelítés, számos fogyatékosági csoport, vagy speciális nevelési igényű tanuló számára adekvátabb megközelítés, mint a tantárgyi lehatárolás. Lehetőséget teremt olyan eszközök alkalmazására, amelyekkel a csoport valamennyi tagja számára értelmezhető kereteket lehet kialakítani. Például adott esetben segítséget jelent a hallássérültek, vagy az autisták részére, ha egy feladat vizualizálható, élőben modellezhető. Látássérültek számára tapintható modellek készítése vagy hangzó anyagok kialakítása. Természetesen **az így kialakított projektfeladat a többi tanuló számára is élményt nyújt, vagyis az együttes munka során nem kell külön foglalkozni a fogyatékos gyermekekkel.**

Minőségbiztosítás a nevelési módszerek tekintetében

Mi a Gyerekszem.Pont Alapítványnál a pedagógia munka szempontjából úgy tekintünk

az eltérő nevelési igényű gyermekekre, mint a minőségbiztosítási mércéjére. Egyfelől saját pedagógiai módszerünkre nézve is igaznak érezzük, a fogyatékos személyek mozgalmának jelmondatát, hogy **ami egy fogyatékos személynek szüksége az a többieknek kényelmes.** Vagyis ha sikerül olyan módszert alkalmaznunk, ami képes befogadni az eltérő képességű személyek minél

nagyobb csoportját, akkor az a többiek számára is alkalmazható. Ezt csak úgy lehet elérni, hogy az nem speciális, csak a fogyatékos személyek számára alkalmazható technikákat és módszereket választunk, hanem úgy alakítjuk ki a feltételrendszert, hogy az a lehető legnagyobb hozzáférést biztosítsa mindenki számára. Hiszen mind a differenciált egyéni munka, mind a páros munka, mind a csoportos munka esetében **a választott módszer hatékonyságának igazi fokmérője, hogyan képes egy időben egyszerre, tervezett módon kezelni az eltérő tanulási képességekkel bíró gyermekeket.** Mivel módszerünkben a

hangsúlyos elem a gyermek szempontjainak beemelése, ebből adódóan az eltérő nevelési igény az alkalmazott módszertani elemek esetében valójában minőségbiztosítási szempont.

Iskolánkban tehát az inkluzív szemlélet érvényesül. Az intézményi alapító okiratban foglaltak alapján befogadunk sajátos nevelési igénnyel bíró tanulókat a mindenkori osztálylétszámok 20%-ban. A befogadott SNI-s gyermekek esetében szükségünk van a hivatalos szakértői véleményekre, hisz az abban megállapított és kötelezően előírt fejlesztéseket saját humánerőforrásunk igénybevételével látjuk el. Nem csatlakoztunk tehát az utazó gyógypedagógusi rendszerhez, hanem saját gyógypedagógust foglalkoztatunk, aki órarendi keretbe illesztve, jellemzően egyéni, illetve max. 3 fős csoportba szervezett fejlesztő foglalkozást tart a diákoknak. A fejlesztő foglalkozásokról elektronikus úton vezet dokumentációt, és szükség esetén közvetlenül keresi meg a szülőt, személyes konzultáció okán.

A gyógypedagógus tartja a kapcsolatot a helyi pedagógiai szakszolgálat illetékes munkatársaival is, hisz az évek során mi magunk is küldjük felülvizsgálatra, illetve új vizsgálatra a tanulóinkat, amennyiben ennek szükségét látjuk.

A gyógypedagógus- ha szükséges – megfigyeli az érintett tanulókat tanórai keretek között is, közvetlenül kapcsolatot tart az osztályfőnökkel illetve az illetékes szaktanárokkal is. Előfordul, hogy a szükséges, előírt fejlesztő foglalkozásokat az adott tanórára beülve, a diák mellett közvetlen segítséget nyújtva látja el.

8. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

Iskolánkban, a diákokkal közösen alakítjuk a szabályokat, bízva abban, hogy így, a szabályalkotás aktív résztvevőjeként könnyebben és magától értetődőbben lesznek képesek a diákok megfelelni az intézményi szabályoknak. A szabályalkotás szervezett keretek között, a havi rendszerességgel összehívott iskolagyűlésen történik. Az iskolagyűlésnek az intézmény minden tanulója és dolgozója a tagja.

Az iskolagyűlés olyan iskolai szintű megbeszélés, tanácskozás, amely a felmerülő problémák, kérdések, aktualitások közös, együttes megbeszélésére, megvitatására épül. Célja a közösségépítés, az egymáshoz tartozás érzésének kialakítása, az egymásra figyelés kialakítása és fejlesztése. További fontos feladata még a tanulók és tanárok közötti rendszeres és egyenrangú kommunikáció megteremtése és gyakorlása, az együttműködés erősítése, a közös felelősségvállalás kialakítása, a gyermekek szociális készségeinek fejlesztése. Az iskolagyűlés teret ad a véleményformálás gyakorlásának, a javaslatok és ötletek megvitatásának és közös elfogadásának. Erősíti a tanulók egymással és tanáraival való kapcsolatait, biztonságérzetet ad a tanulóknak az iskolai közösséghez való tartozás területén.

Az iskolagyűlés hosszú távú célja a demokratikus iskola megteremtése, ahol a döntéshozó folyamatban az iskola minden tagja részt vehet, kezdeményezhet, előterjesztést vihet az iskolagyűlés elé, és ahol az iskolai közösség minden tagjának egyenrangú szerepe és felelőssége van a közösen meghozott döntések megvalósításában, szabályok betartásában.

Az iskolagyűlés szerepe a közösségi álláspontok megerősítése és elfogadása, döntések előkészítése vagy döntések meghozása, illetve az információk megosztása. Itt van helye az iskolai közösség egészét érintő bejelentések, időpontok, szabályok közlésének.

Az iskolagyűlésen megvitatott és közösen elfogadott döntéseket és szabályokat a faliújságra kihelyezve minden résztvevő – tanuló és tanár – aláírásával elfogadja és betartását onnantól kezdve magáénak vallja, megvalósítja.

Az iskolagyűlésen a részvétel kötelező, teljeskörű.

Az iskolagyűlést az iskola igazgatója vagy megbízottja vezeti.

Az iskolagyűlés időpontja minden hónap első hétfője 8.30-9.00

Az iskolagyűlés napirendi pontjainak kialakításához minden tanuló és tanár hozzájárulhat, javaslatot tehet.

Az iskolagyűlés véleményét ki kell kérni minden olyan ügyben, mely a tanulók nagyobb csoportját érinti.

1. A tanuló az iskolai élet bármely területére vonatkozó véleményét, javaslatát személyesen megoszthatja az iskolagyűléssel.

2. A javaslatot az aktuális havi gyűlésen megvitatjuk, ha szükséges, megszavazzuk.

3. Ha a tanuló érdekeit valamilyen sérelem éri, a tanuló kulturált formában panasszal élhet osztályfőnökénél, vagy az iskolagyűlésen is. A panaszt az iskolagyűlésen vitatjuk meg.

Az iskolagyűlés véleményezési jogot gyakorol:

- Az iskolai Házi rend elfogadása előtt,
- az iskolai SzMSz elfogadásakor a tanulókat érintő kérdésekben a jogszabályi előírások szerint,
- iskolai rendezvények lebonyolításában
- tanulók kitüntetési, jutalmazási, büntetési ügyeiben,
- javaslatot tehet a diákokat érintő valamennyi kérdésben.

9. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

A szülővel való kapcsolattartás:

A Budai Gyermekszem.Pont Általános Iskola intézmény vezetése és tantestülete is egyaránt nagy hangsúlyt fektet a szülővel történő folyamatos és minőségi kapcsolattartásra.

Hisszük, hogy a minőségi, a szülő számára megnyugtató, bizalmi légkörben zajló pedagógiai munka fontos alappillére az, ha az iskola partnerként tekint a szülőre, gyakran és nem csupán formális keretek között fordít kiemelt figyelmet a rendszeres tájékoztatásra.

Iskolánkban gyakran szervezünk összejöveteleket közös programokat annak érdekében, hogy a kapcsolat kötetlenebb, a viszony oldottabb legyen a pedagógus és a szülő között.

Ennek érdekében havi rendszerességgel szervezünk szülői fórum-beszélgetéseket, ahol az adott hónap eredményeit/benyomásait fogalmazzuk meg. Emellett negyed évente kerítünk sort a szülő-tanár-diák jelenlétében zajló szóbeli értékelésekre, amelyek során meg tudjuk határozni

az erősségeket, a fejlesztendő területeket, és a folyamatos kommunikáció eredményeként erősíteni tudjuk a bizalmat.

A partnerkapcsolatok:

Induló iskolaként jelenleg alakítjuk külső partnerkapcsolatainkat, ami folyamatos tevékenységet jelent, mégis, e rövid idő alatt is vannak hasznos elért eredményeink.

A **Tigra Informatikai Vállalat** jelentősebb eszköztámogatást biztosított iskolánk számára, amelynek eredményeként lap topokat kaptunk és megfelelő sebességű internet hálózat kiépítésére tettünk szert.

A Tigra vállalat segítségével kötöttünk együttműködést a **Logiscool** oktatási intézménnyel, akik a harmadikos és ötödikes tanulóink számára színvonalas informatikai oktatást biztosítanak heti rendszerességgel, amelynek alapja a játékos programozás.

Az **iskolagyümölcs programnak** köszönhetően az iskolánkba járó gyerekek minden nap friss, szezonális gyümölcsöt, zöldséget, vagy gyümölcslevet fogyaszthatnak.

Iskolánk a 2018/2019-es tanévét kezdi Terézvárosban. Mivel a helyi önkormányzattal hosszú távú szerződést írtunk alá, így célunk a környék szellemi és kulturális életébe bekapcsolódni, melynek szerves része, elképzelésünk szerint az is, hogy **a helyi nemzetiségi kisebbségekkel**, az őket tömörítő szervezetekkel felvegyük a kapcsolatot, és velük közösen szervezzük a tanulóink számára értékes programokat. A következő helyi szervezetek megkeresésére törekszünk tehát:

- Terézvárosi bolgár Nemzetiségi Önkormányzat
- Terézvárosi német Nemzetiségi Önkormányzat
- Terézvárosi szerb Nemzetiségi Önkormányzat
- Terézvárosi helytörténeti klub

10. az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

„A elsősegélynyújtás célja:

az élet megmentése,

a további egészségkárosodás megakadályozása,

a gyógyulás elősegítése.

Segítségadás addig, amíg a szakszerű segítség meg nem érkezik.

A laikus elsősegélynyújtónak csökkenteni kell a baleset, vagy a rosszullét következményeit, megelőzni a további állapotromlást.”

Az elsősegélynyújtás oktatásában a legfontosabb, és meghatározó szempont a tanulók életkora. Az alsó tagozaton a gyerekeknek kizárólag a sérülések, balesetek felismerését és azután a segítségkérés formáit kell megtanítani. Ezeket a környezetismeret órákon szituációs játékok keretében lehet gyakorolni.

Feladataink: – A tanév első napján a tűz- és balesetvédelem szabályainak ismertetése és átisméltése rendszeresen megtörténik.

– A technika és a testnevelés órákon az éppen aktuális feladatokhoz kapcsolódóan kell felhívni a figyelmet a veszélyekre. Mindig felnőtthez forduljanak, ha segítséget kérnek.

– Felmenő rendszerben, majd kémia órákon a tantárgy specialitását figyelembe véve a vegyszerek, és a kísérleti berendezések balesetvédelme kiemelt feladat.

– Természetesen tudják a legfontosabb értesítendő szervezetek telefonszámait, pl. mentők, tűzoltók, rendőrség. A felső tagozaton már több tantárgyhoz kapcsolhatjuk az elsősegélynyújtás alapfeladatait, elsődlegesen még mindig a gyerekek életkorát figyelembe véve.

– Az 5. és 6. osztályban a természetismeret tantárgy része az emberi test megismerése, és az egyszerűbb sérülések felismerése. A segítségnyújtás itt is csak a legalapvetőbb feladatot kell, hogy jelentse, tehát:

a sérült megnyugtatása,

felnőtt értesítése,

biztosítani a sérült kényelmét.

– Osztályfőnöki órákon és az egészséges élet órán gyakorolni kell a mentők, tűzoltók, és a rendőrség telefonszámait, és azt, hogyan és mit kell elmondaniuk, ha balesetet észlelnek.

– Technika és testnevelés órán az előfordulható sérülések gyors és egyszerű ellátását meg lehet mutatni. /pl. fertőtlenítés, kötözés/

– A 7. és 8. osztályban a biológia órákon az emberi test anatómiai megismerése során óráról-órára szóba kerülnek az alapvető elsősegélynyújtó gyakorlatokhoz kapcsolódó feladatok. Pl. vérzéscsillapítás, légzésbiztosítás, stabil oldalfekvés tanítása. De itt is az első lépés minden

gyerek számára azonnal értesíteni tanárait, segítséget kérni felnőtől, és tájékoztatni mentőt, tűzoltóságot, rendőrséget.

11. Helyi tanterv

A köznevelési keretek között működő intézmények esetében, a tananyag meghatározása és elrendezése kapcsán az adott évfolyamokra vonatkoztatott kötelező kerettanterv az irányadó. Ez jelenleg az 51/2012 (XII. 21) számú EMMI rendelet 1. és 2. melléklete, 1-4. osztályra, valamint 5-8. osztályra vonatkoztatva (Módosítva: 34 / 2014 (IV.29) számú EMMI rendelet 2., 3. mellékletének megfelelően) A rendelet a következőképp fogalmaz, az általános iskola, alsó tagozatos (1-4 osztály) évfolyamain zajló oktatást illetően: *„Az alapfokú nevelés-oktatás első szakasza, az alsó tagozat az iskolába lépő kisgyermekben óvja és továbbfejleszti a megismerés, a megértés, valamint a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot. Átvezeti a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe. Fogékonyá teszi saját környezetét, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt. Az iskola teret ad a gyermek játék és mozgás iránti vágyának, segíti természetes fejlődését, érését. A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában – élményszerű tanulással, problémahelyzetekből kiinduló izgalmas tevékenységekkel, kreativitást ösztönző feladatokkal – fejleszti az alapvető képességeket és alapkészségeket, közvetíti az elemi ismereteket, szokásokat alakít ki.*

A fejlesztést a tanító az egyéni sajátosságokra épülő differenciált tanulásszervezéssel és bánásmóddal szolgálja. Az alapvető képességek, készségek, kompetenciák fejlesztésében a tanulói tevékenységekre épít. Az ehhez felhasznált tananyagtartalmak megtervezésekor, valamint a feldolgozás tempójának meghatározásakor, a pedagógiai módszerek és eszközök kiválasztásakor a tanulócsoport, illetve az egyes tanulók fejlődési jellemzőit és fejlesztési szükségleteit tekinti irányadónak.”

Ennek alapján megállapítható, hogy a pedagógiai módszertan tekintetében semmilyen korlátozás, keret, nem fogalmazódik meg a hivatalos előírásban, sőt kifejezetten hangsúlyozza a rendelet a pedagógus személyes ítélőképességének szabadságát, az eszközök, módszerek, differenciálás kapcsán.

A következőkben látható a kerettanterv alsó tagozatára vonatkoztatva az egyes tantárgyak kötelező heti óraszámát.

Óraterv a kerettantervekhez – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	6
Idegen nyelvek				2
Matematika	4	4	4	4
Erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27

A táblázatból látható, hogy a heti kötelező óraszám feletti szabadon tervezhető órakeret az első két alsó tagozatos évfolyamon heti 2-2 óra, a 3. 4. osztályban pedig heti 3-3 óra. Ezek felhasználásáról az iskolai pedagógiai programjának helyi tantervében rendelkezik az oktatási intézmény.

Felső tagozatban, a kerettantervi bevezetőben a következőket olvashatjuk az általános pedagógiai célokkal kapcsolatban: *„Az alapfokú nevelés-oktatás felső tagozatos szakasza szervesen folytatja az alsó tagozatos szakasz nevelő-oktató munkáját. Ez a szakasz a készségek és képességek fejlesztésével olyan pedagógiai munkát igényel, amelyben a tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll a középpontban, figyelembe véve, hogy az oktatás és nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a tanulók életének és tevékenységének számos más színtere, fóruma is. Az 5–6. évfolyamon – az 1–4. évfolyamhoz hasonlóan – továbbra is az alapkészségek fejlesztése kap fő hangsúlyt. Igazodva a gyermeki gondolkodás fejlődéséhez, az életkori sajátosságokhoz figyelembe veszi, hogy a 10–12 éves tanulók gondolkodása erősen kötődik az érzékelés útján szerzett tapasztalatokhoz. Az 5–6. évfolyamokon ezért az integratív-képi gondolkodásra alapozó fejlesztés folyik, a 7–8. évfolyamon, a serdülőkor kezdetétől viszont hangsúlyossá válik az elvont fogalmi és elemző gondolkodás fejlesztése.”*

A felső tagozaton, a kerettanterv által előírt kötelező óraszámok a következőképpen alakulnak:

Óraterv a kerettantervekhez – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3	4
Idegen nyelvek	3	3	3	3
Matematika	4	3	3	3
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Erkölcstan	1	1	1	1
Természetismeret	2	2		
Biológia-egészségtan			2	1
Fizika			2	1
Kémia			1	2
Földrajz			1	2
Ének-zene	1	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Dráma és tánc/Hon- és népismeret*	1			
Informatika		1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	2	3	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

A szabadon tervezhető órakeret a felső tagozaton is az alsó tagozathoz hasonlóan alakul. Így az ötödik osztályt kivéve, - ahol 2 óra – heti 3-3 óra áll az intézmény rendelkezésére.

A helyi tanterv elkészítésének forrásai, központi szabályozása:

- A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről
- A 110/2012. (VI.4.) Kormányrendelet a Nemzeti Alaptantervről
- Az 51/2012. (XII.21.) EMMI rendelet és mellékletei (kerettantervek)

- Az 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet 1. sz. melléklete az általános iskola 1-4. évfolyamára
- Az 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet 2. sz. melléklete az általános iskola 5-8. évfolyamára

Iskolánk helyi tantervében a kötelező tanítási órák keretében tanított tantárgyak tananyagai és követelményei teljes egészében megegyeznek az oktatási miniszter által kiadott kerettantervekben meghatározott tananyaggal és követelményekkel.

A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások

A kerettanterv által meghatározott, szabad órakeret felhasználása kapcsán a Gyermekszem.Pont Általános Iskola a következőképp rendelkezik:

- Az alsó tagozat 1. és 2. évfolyamán szabadon rendelkezésre álló heti 2 órát az *angol nyelv* oktatásának szenteli.
- A 3. és 4. évfolyamokon, a rendelkezésre álló heti 3 órányi szabad órakeretből 2 órát az *angol nyelv* oktatásának szenteli. Így a 4. évfolyamon a kötelezően előírt 2 órányi idegen nyelv óraszám 4 órára emelkedik. A 3. évfolyamon az előző évhez képest szintén tud egy órával emelkedni az idegennyelv oktatás, mert itt a szabad órákat teljes egészében a nyelvre szánjuk. A 4. évfolyamon a maradék 1 tanórát a magyar irodalom és nyelvtan tárgy kapja.
- 5. évfolyamon, a kerettanterv által kötelezően előírt Dráma és tánc, illetve a Hon- és népismeret tárgyak közül iskolánk, a Dráma és tánc tantárgyat választja.
- 5. évfolyamon szabadon tervezhető órakeret terhére heti 1 órában magyar nyelv és irodalom oktatásra fordítjuk, a rendelkezésre álló maradék 1 tanórán pedig továbbra is az *angol nyelv* oktatása zajlik.
- 5. és 7. évfolyamon a rendelkezésre álló 2, illetve 3 szabadon tervezhető órakeretet a következőképp tervezzük: 5. évfolyamon heti 1 óra *magyar irodalom* oktatás, a maradék egy óra az idegen nyelv oktatás javára kerül felhasználásra. 7. évfolyamon a szabad 3 órából 1 óra az angol oktatásra fordítódik, a maradék 2 óra pedig a második idegen nyelv oktatására.
- 6. évfolyamon a szabad órakeretet a következőképp használjuk fel: a meglévő 3 óra angol nyelv mellé plusz egy órát iktatunk be, ezzel 4-re növeljük a heti angol órák számát. A maradék két órát pedig a matematika és a magyar nyelv és irodalom tantárgyak között osztjuk el, ennek értelmében mindkét tantárgy esetében eggyel nő az össz. óraszám.

- 8. évfolyamon a szabad 3 órából 1 óra az angol oktatásra fordítódik, a maradék 2 óra pedig a második idegen nyelv oktatására.

A Gyermkeszem.Pont Általános Iskola 2016-ban, felmenő rendszerben, 3 évfolyamot indított, a 2018/2019-es tanévet már 6 osztállyal kezdjük, így a meglévő és a későbbiekben tervezett évfolyamaink órakeretei a következőképp alakulnak:

A Gyermkeszem.Pont Általános Iskola órakerete az alsó tagozaton				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	5
Idegen nyelvek	2	2	3	4
Matematika	4	4	4	4
Erkölcstan	1	1	1	1
Történelem, társadalom és állampolgári ismeretek				2
Környezetismeret	1	1	1	
Ének-zene	2	2	2	1
Természetismeret				2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Dráma és tánc				1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27

A Gyermkeszem.Pont Általános Iskola órakerete a meglévő és a későbbiekben tervezett felső tagozatokon				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	5	5	3	3
Idegen nyelvek (angol)	4	4	4	4
Idegen nyelvek (német/francia)			2	2
Matematika	4	4	3	3

Erkölcsstan	1	1	1	1
Történelem, társadalom és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Természetismeret	2	2		
Biológia-egészségtan			2	2
Földrajz			1	1
Fizika			2	1
Kémia			1	2
Ének-zene	1	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Informatika			1	1
Dráma és tánc	1	1		
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
	28	28	31	31

12. A Nemzeti alaptantervben (a továbbiakban: Nat) meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

A Nemzeti Alaptanterv (NAT) által előírt kulcskompetenciák kialakítása a tanulóknak csak úgy lehet reális cél, ha a pedagógiai feladatok helyi megvalósításakor, ezeket szem előtt tartva, tágabb kontextusba helyezve fejlesztjük őket. Az említett kulcskompetenciák a következők:

Az anyanyelvi kommunikáció: magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények, vélemények kifejezését és értelmezését, megőrzését és közvetítését szóban és írásban.

Feltétele a megfelelő szókincs, valamint a nyelvtan és egyes nyelvi funkciók ismerete. Képes a nyelvhasználat útján ismereteket szerezni és ismereteit gazdagítani. Fejlesztése minden műveltségterület feladata, ezért számonkérésnél is preferáljuk műveltségterület feladata, ezért számonkérésnél is preferáljuk a szóbeliséget.

Idegen nyelvi kommunikáció: Az élethosszig tartó tanuláshoz a nyelvhasználónak el kell sajátítania az önálló tanulás stratégiáit. A kommunikatív nyelvi kompetencia lexikális, funkcionális, grammatikai és szövegalkotási ismereteket feltételez. Fejlesztése elsősorban a nyelvórák feladata.

Matematikai kompetencia: A matematikai kompetencia azt jelenti, hogy felismerjük az alapvető matematikai elveket és törvényszerűségeket a hétköznapi helyzetekben, elősegítve a problémák megoldását a mindennapokban. A matematikai ismeretek magukban foglalják a számok,

mértékek, struktúrák, az alapműveletek és az alapvető matematikai fogalmak, jelölések és összefüggések készség szinten alkalmazható tudását. Fejlesztése elsősorban a matematika és a természettudományos tantárgyak feladata.

Természettudományos és technikai kompetencia: A természettudományos és technikai kompetencia birtokában mozgósítani tudjuk természettudományos és műszaki műveltségünket a munkában és a hétköznapi életben. Fejlesztése elsősorban a természettudományos tantárgyak és a technika életvitel tantárgyak feladata

Digitális kompetencia: Az információs társadalom technológiáinak és az azok által közvetített tartalmak magabiztos, kritikus és etikus használata a társas kapcsolatok, a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. A szükséges készségek magukban foglalják az információ megkeresését, összegyűjtését és feldolgozását, a kritikus alkalmazást, a valós és virtuális kapcsolatok megkülönböztetését. Fejlesztése az informatika tantárgyban, és minden olyan műveltségi területen történik, melynek módszerei között az információgyűjtés és –feldolgozás szerepel. Mindemellett iskolánk terveiben szerepel a digitális tananyag tartalom tanórai keretek közé illesztése a felsőbb évfolyamokon, a tudatos eszközhasználat megtanítása, valamint a digitális kompetencia kialakulása érdekében.

Szociális és állampolgári kompetencia: A közjó iránti elkötelezettség és tevékenység felöleli a magatartás minden olyan formáját, melynek révén az ember hatékony és építő módon vehet részt az egyre sokszínűbb társadalmi és szakmai életben, és képes a konfliktusok megoldására. Fejlesztése erkölcsan, valamint a magyar irodalom, a történelem tantárgy tanulása során és a reggeli beszélgető-körökön, későbbi vita-órákon történik elsősorban.

Estétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség: Művészeti alkotások értő és beleérző ismeretét jelenti, a népszerű kortárs kultúra és kifejezőmódok vonatkozásában is. Olyan képességek és készségek meglétét feltételezi, mint a művészi érzék, a műalkotások és előadások értelmezése és elemzése, a saját nézőpont összevetése, ütköztetése mások véleményével. Fejlesztése elsődlegesen a rajz- és műalkotások elemzése, az ének-zene, az irodalom tantárgy tanítása közben történik.

A hatékony, önálló tanulás: A hatékony és önálló tanulás feltétele, hogy ismerje és értse saját tanulási stratégiáit, készségeinek és tudásának erős és gyenge pontjait, valamint képes legyen megtalálni a számára elérhető oktatási és képzési lehetőségeket. Feltétele az alapkészségek elsajátítása, valamint az IKT eszközök használata. Mivel iskolánkban, minden évfolyamon és

tantárgyi területen alkalmaznak pedagógusaink tanulás módszertani eszközöket, így a hatékony, önálló tanulás fejlesztése minden műveltségi területen megtörténik.

13. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

A Budai Gyermekszem.Pont Általános Iskola a 2018/2019-es tanévet új épületben és helyszínen, a VI. kerületben, a Lovag utcában kezdi. Az épület eredetileg is általános iskolai funkcióval bír, így rendelkezik egy megfelelő méretű tornateremmel. Ezt a fenntartó alapítvány korszerűen felújítja, hogy minden követelménynek maximálisan meg tudjon felelni. Mindemellett az iskolában található egy kisebb méretű sportudvar, ahol a kisebbeknek játszóteret, a nagyobbaknak funkcionális fitness parkot tervezünk kialakítani.

14. A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

Meglévő évfolyamainkon nem szerepelnek választható tantárgyak a tanuló számára, minden esetben a hivatalos kerettantervek által meghatározott közismereti tárgyakat tanulják tanulóink. Szakkör és külön óra (tanórán kívüli elfoglaltság) esetén beszélhetünk választható óráról, hisz iskolánkkal párhuzamosan, szintén a Gyermekszem.Pont Alapítvány fenntartásában üzemel a Komplex Művészeti, Mozgás és Nyelvi Központunk, aminek kifejezett feladata a színvonalas, tartalmas elfoglaltságok biztosítása, a strukturált szabadidő eltöltés érdekében.

Az itteni oktatók kiválasztásánál az elsődleges szempont a szakmában való jártasság, a gyermekek elfogadása, a nagyfokú türelem és empátia. nem kifejezett szempont a pedagógus végzettség, hisz a művészeti területek esetében nagyobb hangsúly van a megfelelő művészeti végzettségen, és a szakmában való jártasságon, mint a pedagógiai képesítésen.

15. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei

A számonkérés formái:

Iskolánkban a számonkérés és értékelés a hagyományostól eltérően alakul.

Alsó tagozatban, 1. évfolyamon, félév végén és év végén végzünk szummatív értékelést matematikából és magyar nyelv és irodalom tantárgyakból.

Ugyanakkor osztályzatot a tanulók nem kapnak, összefüggő, a komplex személyiségfejlődésre reflektáló szöveges értékelési módszert alkalmazunk.

Az összefüggő, komplex szöveges értékelést első osztálytól, egészen végig, 8. évfolyamig alkalmazzuk, és negyed évente állítjuk ki. A szöveges értékelések komplex visszajelzések a tanuló hozzáállásáról, teljesítményéről. Hangsúlyozzuk a pozitívumokat és felhívjuk a figyelmet a fejlesztendő területekre is. A szöveges értékelést minden esetben egy személyes konzultáció követi, ahol az érintett gyermek, a szülő és a pedagógus együtt vitatják meg a leírtakat.

A rendszeres ellenőrzés, kiemelt jelentőséggel bír a pedagógiai munka során, így diagnosztikus értékelést gyakran alkalmazunk annak érdekében, hogy követni tudjuk a tanulók egyéni tempóját. (Ezt gyakran tanórai keretek között, Kahoot programot használva tesszük.)

A klasszikus „értékelés” mellett nagyobb hangsúlyt fektetünk más első osztályban is a motiváció kialakítására, ahol nem csupán a tanuláshoz fűződő viszonyt igyekszünk alakítani, hanem folyamatosan erősítjük a helyes iskolai magatartást is.

2. osztályban a második félévtől kezdődően magyar nyelv és irodalom, valamint a matematika tárgyak mellett, környezetismeretből is végzünk szummatív értékelést félévkor és év végén. A gyerekek osztályzatokat is kapnak.

3. 4. osztályban már a szummatív értékelés jellemző havi rendszerességgel a diagnosztikus értékelés mellett.

Értékelési rendszerünket játékosítottuk, a következőképp: A főtárgyakból a tanárok minden hónapban egy bizonyos keretpontszámból gazdálkodnak. A keretpontszámból pontok adhatók a következőkre:

- órai munkára
- teljesítményre
- extra házi feladatra/plusz munkára

A megkapott pontokat egy digitális felületen gyűjtik a tanulók, amiket a tanár jegyez. A hónap végén ezekből a pontszámokból áll össze a havi jegy a következőképp:

80-100%: jeles (5)

60-80%: jó (4)

50-60%: közepes (3)

40-50%: elégséges (2)

Ez a játékosított értékelési rendszer a főtárgyakból, 2. osztálytól kezdődően érvényes.

A számonkérés módja:

Iskolánkban nagy hangsúlyt fektetünk a számonkérésnél is a kommunikációs készségek fejlesztésére, az önálló gondolatok megjelenésére, és a differenciálásra. Tanulóink kezdettől fogva adnak számot tudásukról szóban, rövid “feleletek” formájában. Egy-egy nagyobb fő témakör lezárásakor gyakran kapnak gyakorlati feladatot is, amelyet kisebb csoportban, vagy egyénileg, szóban mutatnak be. Írásbeli dolgozatot alsó tagozatban a fő tárgyakból (matematika és magyar nyelv és irodalom) írnak. 5. osztályban történelemből, valamint idegen nyelvből is egy tanévben kétszer írnak írásbeli dolgozatot. Kisebb “számonkérésekre” rendszeres időközönként sor kerül, de igyekszünk változatosan kialakítani a számonkérés módját felső tagozatban is. (gyakorlati munkák, animáció készítés, szóbeli beszámolók, projekt feladatok)

Alsó tagozatban félévkor és év végén szöveges értékelést adunk. (Bár 3. osztálytól már a fő tárgyak esetén megjelennek az osztályzatok is), 5. osztályban már osztályozzuk a teljesítményt a következők szerint a fentebb leírtak szerint.

A hagyományos, tantárgyi értékelések mellett, a tanulás támogatása okán nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy tanulóinkat segítsük saját tanulási stílusuk megismerésében, valamint a megfelelő tanulási motiváció kialakításában. Éppen ezért, 5. osztálytól kezdődően végzünk tanulási stílus és motiváció felmérést, amely eredményeit megosztjuk mind a tanulóval, mind a szülővel, valamint – a megfelelő, az adott osztály esetében leghasznosabbnak vélt módszerek és didaktikai eszközök kiválasztása érdekében - az osztályokban tanító pedagógusokkal is.

16. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Iskolánk átfogó pedagógiai koncepciójának, a rendszerpedagógiának a megvalósítása érdekében kifejezetten gyakran szervezünk a tanulási folyamatban kooperatív csoportokat.

A kooperatív tanulás, a köztudatban meglévő ismereteink szerint, a teljesítmény növelése, a tárgyi tudás mélyítése, a kritikai gondolkodás képességének fejlesztése, mégis valójában ezeknél több – bár ezek mindegyike értékes eredmény. A megszerzett ismeretek, tudáskészlet gyakorlati alkalmazásán van a hangsúly akkor, amikor kooperatív tanulásról beszélünk. A

legtöbb szervezetben ugyanis nem azt várják el az alkalmazottaktól, hogy versenyezzenek kollégáikkal, velük való interakció nélkül. Ahol igen, ott a tapasztalatok szerint ez a munkateljesítmény rovására megy, nem meglepő módon. *„Korunk társadalmában team-munka, kapcsolattartás, hatékony koordináció, munkamegosztás jellemzi a mindennapi élet legtöbb területét, s ezért itt lenne az ideje, hogy az iskolák érzékenyebben tükrözzék a „felnőtt” élet trendjeit.”*¹ Az iskolai feladatorientált szituációkban szükséges kooperatív ismeretek elsajátításának kézenfekvően praktikus módja, hogy a tanulók maguknak a tanulási szituációknak is a túlnyomó részét kooperatív csoportokban éljék meg. A tanórai keretek között megvalósított feladatorientált szituációknak köszönhetően, a tanulók megtanulják azt, hogy képességeiket hogyan tudják más emberekkel való interakciókban hasznosítani. A kiscsoportos oktatás ismerősen hangzik minden pedagógus számára, ám látni kell és meg kell érteni, hogy alapvető különbségek vannak a tradicionális kiscsoportos oktatás és a kooperatív tanulócsoportok között.

Mindezt érdemes részletesen, pontokba szedve is összefoglalni. *„A kooperatív tanulócsoportok léte a csoporttagok pozitív interdependenciáján (egymást segítő kölcsönös függésen) alapszik, mely során a célok kialakítása/elérése érdekében a csoporttagoknak a saját teljesítményük mellett csoporttársaik teljesítményét is figyelemmel kell kísérniük. A pedagógus a csoportok vezetésében, a feladatok megalkotásában tudatosan építi a függőséget. A hagyományos csoportos feladatmegoldások esetében ez a kölcsönös függőség esetleges.”* (Horváth, 1994, 17-19.)

Ugyancsak fontos különbség a hagyományos csoportbontás és a kooperatív tanulócsoport működése között, hogy ez utóbbiban a tagok számára is világosan megmutatkozó egyéni felelősséget lehet megállapítani. Ez a hagyományos csoportok esetében nem mondható el. Az egyes tanulókat nem mindig számoltatják be: kivették-e a részüket a csoport munkájából, így gyakran előfordul, hogy egy-egy csoporttag viszi a vállán a teljes csoport terhét, nyilván nem elfogadható módon. Ezzel kapcsolatos saját tapasztalataim alapján elmondhatom, hogy sok diáknak kifejezetten rossz emlékei vannak a csoportmunkával kapcsolatban, egyáltalán nem szeretnek és nem is tudnak csoportban dolgozni, pont az előbb elmondottak miatt.

Fontos különbség még, hogy a kooperatív csoportokban minden tanuló visszajelzést kap saját előmeneteléről. Ugyanakkor az egész csoport számára ismert az egyes csoporttagok munkája,

¹ (letöltve: 2015. április 15.)

így a többi csoporttag tudja: kit kell bátorítani és munkájában segíteni. Amíg a kooperatív tanulócsoportok heterogén összetételűek képességek és személyi tulajdonságaikban, addig a tradicionális csoportok gyakran homogén szerkezetűek („jó” vannak egy csoportban vagy a gyengébbek). A heterogén összetételű csoportok alakítása meggyőződésem szerint, neuralgikus pontja a kooperatív tanulócsoport létrehozásának. Az a módszer, hogy teljesítményük alapján „válogatott” jó és rosszabb csoportokat hozunk létre, csak mélyíti a közösség tagjai között elég hamar érzékelhető szakadékot, ami egyre inkább frusztráló annak, aki a gyengébb csoportba került, ugyanakkor a tapasztalatok szerint csak egy ideig felemelő a jobbaknak, hisz egy idő után unalmassá válik a kihívások nélküli lét.

Hangsúlyos különbség továbbá, hogy a kooperatív tanulócsoportokban minden tag részesül a végrehajtás felelősségében, annak ellenére, hogy sokszor nincs formális vezető. Ezzel szemben a tradicionális csoportokban a vezetőt gyakran kijelölik és a csoportért, annak teljes munkájáért ő a felelős egyedül, gyakran még a többiekkel szemben is.

A kooperatív tanulócsoportokban a tanulók az egyes csoporttagok maximális teljesítményének elérésére összpontosítanak, a tagok közötti jó munkakapcsolat fenntartása mellett, hisz jól tudják, hogy a csoport teljesítménye valójában az egyes tagok teljesítményének arányában növekszik. A hagyományos iskolai tanulócsoportok leggyakrabban csupán a feladatok elvégzésére helyezik a hangsúlyt, ezt az összefüggést az egyéni és csoport teljesítmény között, valójában fel sem ismerik.

A kooperatív tanulócsoportokban a szociális készségek elsajátításában a tanulók együttműködnek (pl. vezetés, kommunikáció, bizalomépítés, konfliktuskezelés stb.), s ezeket a pedagógus tudatosan tervezi, e készségek elsajátításához megfelelő, arra alkalmas helyzeteket teremt. A hagyományos csoportokban a hatékony együttes munkát eleve feltételezik, a pedagógus ezzel kapcsolatban külön nem tervez.

A hagyományos osztálytermi munka a legtöbb esetben a versengésen és az egyéni tanuláson alapul. A tanórai munkaszervezés ugyan lehet csoportos, a tanulók ugyan valóban együtt dolgoznak, ez azonban közel sem jelenti azt, hogy az óra a kooperatív tanulás jegyében folyik. *“Ha a kooperatív tanulásról beszélünk, akkor olyan feladatadási módszerekre gondolunk, amelyek a tanulási folyamat szerves részeként a diákok együttműködést célzó interakcióját*

hozzák létre."² Ez a gyakorlatban sokféleképpen valósulhat meg. Lehet egészen egyszerű, ha például a diákok párokban, röviden megvitatják a téma legfontosabb kérdéseit. Lehet ennél jóval bonyolultabb is: szervezhetünk például olyan típusú csapatépítő foglalkozásokat, amelyekben képesek vagyunk megteremteni a kooperatív tanuláshoz szükséges légkört. Ezekben a szituációkban már könnyebben érzük el a célunkat, hisz valóban, életszerű helyzetekben tudjuk gyakoroltatni a különböző társas interakciókra jellemző szerepeket, létrehozhatunk szintén a mindennapokból ismert, látott kommunikációs helyzeteket. Tervezhetünk továbbá komplex, egyszerre több célt szolgáló foglalkozásokat a tananyag elsajátítására és a gondolkodás fejlesztésére; kialakíthatunk ezeknek megfelelő pontozási és értékelési rendszert az egyes csoportok vagy az egyes gyerekek számára.

A diákok csoportosulhatnak barátság, közös érdeklődés vagy sorsolás alapján, de a tanár is kijelölheti, hogy kik tartozzanak azonos csoportba. Szinte valamennyi szakember az etnikailag, nemileg és teljesítményszint szerint vegyes, heterogén csoportokat tartja előnyösnek. (Fontos kivételt képeznek azok az esetek, amelyekben speciális nyelvi célokat akarunk elérni, ilyenkor nem vegyes, hanem homogén csoportok kialakítására jó törekednünk.) Vitatott, hogy a heterogenitást milyen módon célszerű létrehozni. Véletlenszerűen válogassuk össze a diákokat és gyakran változtassuk a csoportok összetételét, vagy tervezzük meg gondosan a csoportokat, ezzel a diákok számára olyan tanulási környezetet teremtünk, amelyet a legkedvezőbbnek ítélnék a tanulási teljesítmény, az etnikai és a nemi összetétel szempontjából. Ha végig gondoljuk, azt látjuk, hogy mindkét elgondolás mellett és ellen is lehet érvelni. A véletlenszerű keveredés mellett szóló érv, hogy a diákok sok különböző helyzetben fejleszthetik és tanulhatják meg hasznosítani kooperatív képességeiket, hisz nem mindegy, hogy a véletlenszerű keveredés eredményeként végül mi alapján válik heterogén összetételűvé a csoport. Hátránya viszont, hogy a sorsolással a négy leggyengébben teljesítő diák is egy csoportba kerülhet, ami végül, eredeti szándékunk ellenére homogenitást eredményez. Ha tehát az osztály nem kellően homogén, a véletlenszerűen összeválogatott csoportok nem maradhatnak tartósan együtt anélkül, hogy teljesítményeikben ne legyenek jelentős különbségek, ebben az esetben tehát a pedagógus időközönkénti közbeavatkozása válik szükségessé, hisz például fennáll annak a veszélye, hogy vesztes csoportok jönnek létre pont

2

http://pszk.nyme.hu/downloads/TMOP%204.1.2/Kpz%20kpze%20tananyagok/kooperativ_tanulas.pdf (letöltve: 2015. április 15.)

amiatt, hogy esetleg az osztály leggyengébb négy tagját sodorta egymás mellé a véletlen. A tanár által összeválogatott csoportok mellett szól, hogy sokáig egyben tarthatók, és a csoportban erős közösségtudat alakulhat ki, pozitív hozadéka továbbá, hogy a csoporttagok megtanulnak együtt tanulni. Bármilyen jól működik is egy csoport, öt-hat hetente érdemes új csoportokat szervezni. Ez lehetővé teszi a diákok számára, hogy új helyzetekben is kipróbálják frissen szerzett tudásukat és társas képességeiket, így rugalmasabbá válnak, megtanulnak alkalmazkodni, amely készségekre életük során fokozottan szükségük lesz. A csoporttá szervezés kapcsán mérlegelni kell azt, hogy hány fős csoportok létrehozása mellett döntünk. Tapasztalatok szerint a négytagú csoportok az ideálisak. Ezek ugyanis lehetővé teszik a páros munkát, amely a részvétel hatékonyságát megkétszerezi, és kétszer annyi kommunikációra adnak lehetőséget, mintha hárman lennének egy csoportban. A négynél több tagú csoportokban a tagok nem lehetnek kellően aktívak, és maga a csoport is sokkal nehezebben kezelhető.

Ahhoz, hogy a csoportokat hatékonyan tudjuk irányítani az osztályban, egy sor olyan speciális képességre van szükségünk, amelyekre a hagyományos tanítás során nincs. A termet úgy kell berendezni, hogy egy csoporton belül a tagok egyforma könnyedséggel kapcsolatba tudjanak kerülni valamennyi csoporttársukkal. A hagyományos osztálytermi berendezés tehát nem megfelelő kooperatív tanulás esetében. Ugyanakkor az összes diáknak erőlködés nélkül látnia kell a tanárt és a táblát is. Meg kell állapodnunk az osztállyal egy jelben, amelynek a hatására mindenki azonnal abbahagyja azt, amit éppen csinál, és a tanárra figyel. Amíg a csoportmunka folyik, addig szabályozni kell a zajszintet. Ez talán a legnehezebb pedagógiai feladat, a szkeptikusok, a kooperatív tanulást/tanítást elutasítók pont ezzel kapcsolatosan fogalmazzák meg leggyakrabban kritikai észrevételeiket, hogy azért haszontalan ez a módszer, mert csak a káosz uralkodik az osztályban, a gyerekek hangosak, a pedagógus fegyelmezni egyáltalán nem tud. Épp ezért fontos, hogy alakítsunk ki hatékony technikát arra, hogyan osszuk szét az órán használatos eszközöket, feladatokat, fogalmazzuk meg a csoportok működésének szabályait, ebbe beletartoznak a fegyelmezett munkavégzésre vonatkozó szabályok is, valamint az egyes diákok egyéni kötelezettségeit is meg kell tudni fogalmazni. A hagyományos tanításban nincs összhang a diákok szükségletei és aközött, hogy megszervezik a teret az osztályban. „A térszervezés a proxemika (térszervezéssel foglalkozó tudomány) egyik alapfogalma, a bútorok térbeli elrendezését jelenti. A diákok természetüknél fogva aktívak és interaktívak: „cselekedni” és beszélni akarnak. A hagyományos osztályszerkezet azonban azt követeli meg, hogy a diákok passzívok, és egymástól elkülönültek legyenek. A gyerekek alapszükségleteiket természetesen nem adják föl harc nélkül. Így nagy energiát emészt fel a diákokat a helyükön ülve és csendben

tartani. Ezzel szemben a kooperatív osztály jobban alkalmazkodik a gyerekek szükségleteihez, azon a törvényszerűségeken alapul, hogy a tanulás cselekvés és aktív részvétel révén jön létre. A diákoknak lehetőségük van mozgásra, alkotásra, cselekvésre. Érzik, hogy mindez találkozik alapvető szükségleteikkel, így többé nem válnak a tanulásirányítás „problémáivá”.³ A kooperatív osztályban sok olyan vezetési készségre van szükség a pedagógus részéről, amire a hagyományos osztályban nincs. Összességében azt mondhatjuk, hogy nagyfokú kreativitást és talán sokkal több befektetett energiát igényel egy kooperatív osztály vezetőjének lenni, mint egy hagyományosénak. A befektetett energia megtérül, hisz a saját kreativitásunkat mi magunk is értékelni tudjuk, nem csupán a diákok. Az egész hivatáshoz való hozzáállásunkat tükrözi az a pedagógiai attitűd, amelyet a tanórai munka során láttatunk a tanulókkal, így a felelősségünk is igen nagy.

A kooperatív osztály vezetése radikálisan különbözik a hagyományos osztály vezetésétől. A hagyományos osztályban a gyerekek keveset beszélnek és kérdeznek, a pedagógiai kommunikáció leginkább tranzaktív, a tanár célja az információ átadása lehetőleg pontosan az előre eltervezett módon, tehát a tanulók viselkedése és tanulásuk irányítása viszonylag egyszerű. A kooperatív osztályban fontos a diák-diák kapcsolat, és így a tanulás irányításához is más készségek szükségesek. Egy kooperatív foglalkozás többféle, több lépésből álló módszert tartalmazhat. A tanárnak nagyon bonyolult utasításokat kell nagyon tömören megfogalmaznia azért, hogy a diákok minél kedvezőbben tudják felhasználni azt az időt, amelyet egymással töltenek. A helyesen irányított kooperatív órán a tanár ötödannyi időt beszél, mint egy rosszul irányított órán, a fennmaradó időt pedig fenntartja a tanulás és a diákok közti interakciók számára.

A feladat szerkezete akkor kooperatív, ha a diák a rábízott feladatot nem tudja egyedül megoldani. A kooperatív feladatok leggyakoribb változatában a feladatot kifejezetten csoportmunkával lehet megoldani, vagyis csoporttársai segítségével nélkül a csoport egyik tagja sem tudja elvégezni a saját feladatát. Ebben az esetben a diákok számára nem is kérdés a csoportmunka szükségessége, sokkal jobban fogják értékelni a csoporttársuk munkáját, ha érzik, hogy az közvetlenül befolyásolja a saját feladatvégzésüket is. Egy másik változatban a csoport minden egyes tagja az elsajátítandó anyagnak csak egy részét kapja meg. A csoporttagoknak ahhoz, hogy teljes legyen a kép – úgy, mint a mozaik-játékban -, bele kell

³ (Letöltve: 2015.április 15.)

adniuk a maguk részét a közösbe. Hisz ebben az esetben a csoport feladata az, hogy az anyag egészét elsajátítsa.

A jutalmazási módszerek számunkra a jutalmazás elveit jelentik. Legjobb, ha az egyéneket fejlődésük szerint jutalmazzuk, nem pedig egyéni teljesítményük alapján, így individuális jutalmazási rendszert alakítunk ki, melyben a diákok nem érzik az egymással való versengés szükségességét, főleg akkor nem, ha értésükre adjuk, hogy mindenki képes a fejlődésre és az elismerés kivívására. Az egyéni teljesítményük növelése iránti motivációjuk ebben az esetben ugyan megmarad, viszont nem motiválja őket semmi a kooperációra. Ha azonban a jutalmazási rendszer az osztály vagy a csoport teljesítményén alapul, akkor kooperatív jutalmazási rendszer alakul ki, amelyben – ideális esetben – a diákok bátorítják és segítik egymást. A kooperatív jutalmazási rendszer alkalmazásakor a diákok jegyei gyakran egymás teljesítményétől függnak; például, ha az egész csoportnak olyan egyetlen, közös jegyet adunk, amely az egyéni teljesítmények összességétől függ. A kutatások szerint a kooperatív értékelés nagymértékben befolyásolja a csoportok cél érdekében tett erőfeszítését. Ha például, a leggyengébben teljesítő diák eredménye nagy súllyal esik latba a csoport értékelésénél, akkor rendkívül sok buzdítást és segítséget fog kapni a többi csoporttagtól, és a teljesítménye javulni fog. Ez a pozitív hozzáállás csak abban az esetben működik, ha a tanulók kezdettől fogva, legkisebb iskolás éveiktől kezdve a kooperatív tanulási módszert követték és tekintették irányadónak. Az általános tapasztalat az, hogy a fiatalok egyáltalán nem tudnak hatékonyan csoportban dolgozni, elmondásuk szerint, nem is igen volt korábban alkalmuk a csoportmunkára.

17. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

A Gyermekszem.Pont Általános Iskola fenntartója, a Gyermekszem.Pont Alapítvány. Ennek okán, az iskolába történő felvételi eljárás során helyi szabályokat alakítottunk ki. Az iskolai nagy közösség hatékony kialakulása és működése, valamint a sajátos, nem hagyományos pedagógiai elvek és módszerek megvalósíthatósága érdekében kiemelt figyelmet szentelünk annak, hogy a felvett tanulók és családjaik azonosulni tudjanak pedagógiai elveinkkel. Épp ezért, hosszabb időt szánunk az iskolánk iránt nyitott családok megismerésére, valamint pedagógiai koncepciónk, munkatársaink bemutatására. Iskolafelkészítő foglalkozásaink alkalmával törekszünk arra, hogy az irántunk érdeklődőknek be tudjuk mutatni az alkalmazott pedagógiai módszereinket, és nekünk is alaposabb benyomásaink alakuljon a hozzánk

jelentkező tanulókról és családokról. A Gyermekszem.Pont Általános Iskola a szülőkkel való szoros együttműködésben képzelel el megvalósítani pedagógiai elképzeléseit. Nyitott szellemű intézményként kiemelt figyelmet szentelünk annak, hogy a nekünk megszavazott bizalmat hosszú távon kiérdemeljük.

Iskolánk felmenő rendszerben alakul, és 2016.-tól kezdte meg működését, 1., 3., és 5. osztály indítva. Nevelési, oktatási intézményünk, biztosítja az általános iskolai nevelést és oktatást, ennek keretében egész napos iskolaként, felkészíti a tanulókat az általános iskolai végzettség megszerzésére. A képzés két szakaszra tagolódik: az 1-4. évfolyamig tartó alsó tagozatos és az 5-8. évfolyamig tartó felső tagozatos képzésre.

Az első osztályba történő beiratkozás tehát nem függ a lakóhelytől, vagy a szülők munkahelyétől. Intézményünkbe, más körzetből érkező tanulókat is felveszünk, ha pedagógiai elveink, értékeink és módszereink elfogadásra találtak a hozzánk jelentkező családok körében, valamint az iskola előkészítő foglalkozásaink alkalmával meggyőződhattünk az érdeklődők, intézményünk iránti elköteleződéséről.

Iskolánkba történő beiratkozás részeként a családokkal tanulói szerződést kötünk az adott tanévre, amelyet évente hosszabbítunk meg abban az esetben, ha úgy látjuk, hogy a gyermek illetve a család azonosulni tud iskolánk alapelveivel.

Iskolánkba Budapest különböző pontjáról érkeznek tanulók, alapvetően leginkább olyanok, akik számára a pedagógiai koncepció, az alternatív szemlélet szimpatikus.

A gyermekek kiválasztásánál az elsődleges szempont, hogy csoportba illeszthető legyen, érdeklődést tanúsítson társai iránt, hogy lássuk rajta: alkalmas lesz majd kooperatív csoportokban dolgozni.

Az átvételnél is ez a legfőbb szempontunk, tehát nem vizsgáljuk a korábbi tanulmányi eredményeket, valamint nem mérünk kognitív képességeket sem, nincs nálunk klasszikus felvételi vizsga. Ugyanakkor a menet közben csatlakozó tanulók esetében próbahetet iktatunk be, amely után a kollégákkal közösen döntjük el, hogy el tudjuk –e képzelni az újonnan csatlakozó gyermekkel és családjával a közös munkát hosszabb távon.

Iskolánkat összességében azoknak a családoknak és gyermekeknek ajánljuk, akik nyitottak ugyan a társaikra, tehát szívesen vesznek részt csoportos foglalkozásokon is akár, mégis szükségük van egy elfogadó, támogató közegre ahhoz, hogy fel tudjanak oldódni.

Ismerkedő foglalkozásaink jellemzően minden évben télen, január folyamán kezdődnek. Az áprilisi beiratkozásig 3 alkalommal találkozunk a hozzánk jelentkező gyerekekkel, és a 3 alkalom során különböző feladatok, játékok alkalmával igyekszünk meggyőződni alkalmasságukról.

Figyeljük a szociális kompetenciák életkori szintnek megfelelő fejlettségét, a társakkal és a pedagógussal való együttműködési hajlandóságot, a kifejezőkészséget, a kreativitást, a nagy - és finom mozgások fejlettségi szintjét, a rugalmas gondolkodást.

Változatos játékos, kis és nagyobb csoportba, esetleg párba szervezett foglalkozásokat tartunk a gyerekeknek, a foglalkozáson részt vesznek azt közvetlenül tartó pedagógusok, illetve megfigyelők is. Minden foglalkozás után megbeszéljük a tapasztaltakat és ezek alapján döntünk arról, hogy a következő, újabb alkalomra hívjuk -e még a jelentkezőt, vagy sem.

A beiratkozás előtti alkalommal a szülőkkel külön is találkozunk, hisz szeretnénk megismerni közelebbről a családokat is.

18. Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek.

A tanulókra vetítve a fő cél, hogy a tananyag elrendezése során is törekedjünk az egyes tantárgyak közötti kapcsolódási pontokra rávilágítani, a projekt-módszert, mint ismert kooperatív tanulási technikát kiterjesszük, tehát ne csupán egyetlen tárgyon belül használjuk, hanem igyekezzünk minél több, akár eltérő terület bevonásával kiaknázni a módszerben rejlő lehetőségeket.

A következő fejezetekben kerülnek bemutatásra azok a konkrét pedagógiai módszerek, amelyeket az intézményben előszeretettel alkalmazunk, és amelyek kiválogatásánál azt helyeztük előtérbe, hogy ezek mindegyike a rendszerszemléletet támogassa.

A rendszerszemléletet támogató, a pedagógiai gyakorlatban használható módszer, az Animclass

A XXI. század pedagógusának azonban nagy kihívás élménnyé tenni az oktatást. Akkor, amikor a diákok – már kisiskolás korban is – körbeveszik magukat a legfejlettebb technikai eszközökkel, okostelefonokkal, tabletekkel, e-olvasókkal, amelyeken csak egy kattintás, és úgy érzik, a maximális tudás birtokában vannak. Nem a tanártól kérdezik, ha nem tudnak valamit, hisz ki a tanár, a mindentudó Google-hoz képest? Komoly kihívás mindez a pedagógus

társadalom számára. Az iskolákban a telefonokat, a technikai eszközöket nem elvenni kell a nap elején, nem megbüntetni a diákot, ha nem kapcsolja ki a készüléket a tanórán, sokkal inkább: komoly pedagógiai feladat felismerni az ezekben rejlő lehetőségeket. A diák jobban megfogható az eszközön keresztül. A tanulók természetes közege a fejlett technika, - az egészen fiatal gyerekek kezében is már ott vannak a digitális eszközök - de túlzás lenne azt mondani, hogy attól mert folyton náluk vannak az eszközök, tudják is használni őket, vagy hogy rendeltetészerűen használnák ezeket.

Az iskola feladata többek között az, hogy megtanítsa a gyerekeket a tudatos eszközhasználatra. Hogy megmutassa a fejlett eszközökben rejlő lehetőségeket, továbbá lássuk be: a figyelem felkeltése és fenntartása szempontjából sem elhanyagolható ezeknek az eszközöknek a használata a tanórán.

Pedagógusként a XXI. században, szembesülnünk kell azzal, hogy korunk társadalmában, az információs társadalomban, tanítóként és nevelőként a korábbi szerepeink újra értelmezéseire van szükségünk. Ennek egyszerű oka van: a digitális generációt tanítjuk. A tanár többé nem jelenhet meg az osztályban a tudás és az információk egyedüli és kizárólagos forrásaként. Ezért kell feltennünk a kérdést: akkor miben áll a pedagógus szerepe az információs társadalomban? Szükségszerűen hogyan alakul át jelen társadalmunkban a tanítás és tanulás fogalma? Hol a helye ebben a folyamatban az iskolának? Milyen kompetenciákkal rendelkezzenek a pedagógusok ahhoz, hogy hiteles, tudatos információfeldolgozók és közvetítők, legyenek?

Ezek a kérdések mind azt sejtetik, hogy az oktatásban szükségszerű változtatásokra, változásokra van szükség. Ez elsősorban a prioritások megváltozását jelenti, valamint jelent egy újfajta elvárást is, amit megfogalmazhatunk mi pedagógusok is, de ugyanúgy megfogalmazhatják a szülők is, a diákok is.

„A digitális pedagógus frappáns elnevezés, amely azokat a pedagógusokat illeti, akik digitális eszközökkel támogatják a tanítási és tanulási folyamatot. Fontos, hogy ezen eszközök pedagógiaiilag és módszertanilag is megfelelő használata nem valósulhat meg egyik napról a másikra; nyitottság, türelem és folyamatos próbálkozások sorozata szükséges ahhoz, hogy megtaláljuk azokat a lehetőségeket, amelyekkel valóban támogathatjuk és kiegészíthetjük a tanítást.”⁴

⁴ (Letöltve: 2015. március 10.)

Digitális pedagógusnak lenni – mely manapság igen gyakori, és kedvelt megnevezés - ebben az értelemben azt jelentheti, hogy nyitottá válunk a minket körülvevő világra, és folyamatosan törekszünk arra, hogy megpróbáljuk mindezt beemelni ezt a pedagógia világába. Ez egyfajta szemléletváltozást is hordoz magában, amelyben a tanulás és a tanuló kerül a középpontba, és így a tanulás támogatása kulcsfontosságúvá válik. A tanár facilitátorként van jelen ebben a struktúrában, segít eligazodni a digitális világban, megmutatja a helyes utat a diákoknak, és motiválttá teszi őket a tanulásban.

A NAT (2012) a következőképp fogalmaz a médiakultúra, médiatudatosság kérdéskörével kapcsolatban. *„Cél, hogy a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező kritikai beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.”*

Továbbá a következőképp fogalmaz a tanulás tanításával kapcsolatban: *„A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban.”*

Ezek alapján úgy gondolom, hogy a dolgozatomban bemutatott pedagógiai módszertan, az animáció készítés, megfelel a XXI. század újfajta pedagógiai kihívásainak. Hisz a módszer lényege a tanulás támogatása azáltal, hogy a pedagógus támogató jelenlétével, mintegy facilitátorként segíti a tanulók kibontakozását. Mindeközben a digitális technológia iránt nyitott, felvilágosult tanár szerepébe helyezkedve kelti fel a tanulás iránti vágyat, a személyes motivációt a tanulóknál.

Az animáció készítés tanórai keretben tehát kiválóan szolgálja mindezt. Hisz ebben megjelenik az eszközhasználat: laptop, webkamera vagy digitális fényképező kell hozzá, valamint talán jó, ha van egy projektor is a teremben.

Mindazonáltal a saját animációs kisfilm készítése közben a csoport egy aktív közösséget alkot. A tanulási folyamatban az aktív részvétel és a kézzelfogható termék elkészítése motiválja a tanulókat (legyenek azok diákok vagy felnőttek), akik alkotás közben szinte megfedkeznek arról, hogy tanórán vannak, gyorsabban múlik az idő, hisz peregnek az események, az alkotásé a főszerep, így lesznek mindannyian, tanár is és diák is, egy sajátos módon szervezett, élményekkel teli, mégis a tananyag feldolgozására koncentráló, azt átadni kívánó tanóra aktív és lelkes részesei.

Az animáció-készítés folyamata – bár játéknak tűnik - szigorú és magától értetődő logikát követ, ami nagy segítség a munka megtervezésben és kivitelezésében. Másrészt egy kifejezetten szabad kommunikációs eszköz, ahol gondolatok, érzések és fogalmak ölthetnek testet mozgóképekben.

Sok olyan téma akad az iskolában, ami a tantárgyi órákon bonyolultnak tűnik, nehezen érthető. Bármennyire is igyekszik a pedagógus, sok kérdés maradhat megválaszolatlanul, hisz ez a másik tapasztalatom: a diákok többsége nem kérdez. Nem mer kérdezni, nem tud kérdezni, de sokszor azt is elképzelhetőnek tartom, hogy nem tudja megfogalmazni, hogy szükséges lenne kérdést feltenni a megértés érdekében. Az animációs filmekben viszont minden lehetséges: minden jelenséget, történést szabadon ábrázolhatnak (mikro- és makroszinteket; a különféle dimenziókat, múltat és a jövőt; a ciklusokat; a láthatatlan jelenségeket; a távoli helyeket, a tabukat, amelyek megjelenítése a hagyományos tanórán gyakran tiltott stb.). A tanulók számára az animációs közeg épp ezért lehet nagyon izgalmas és érdekes, mert végre szabadon engedhetik a fantáziájukat.

Kulcskérdés, és talán kifejezetten pedagógiai feladat, a film fő mondanivalójának kiválasztása. Ekkor közösen meg kell vitatni a szűkebb téma minden oldalát, ezzel is elősegítve a mélyebb megértést. Egy animációs film elkészítése kiváló módja annak, hogy beszámoljunk a tudásunkról egy bizonyos témakörben, s ráadásul megvan az az előnye is, hogy a „maradandó termék” révén a következő osztályok tanulását is segítheti, a pedagógus ezeket felhasználhatja a későbbiekben is, szemléltetés céljából. (A mostanában sokat emlegetett tanári portfólióról már nem is beszélve, ahová szintén beilleszthető lehet egy-egy jól sikerült tanórai produktum.)

Az animáció-készítés nagyszerű számonkérési módszer is lehet, hisz az elkészített produktumból tökéletesen látható, hogy a tanuló megértette –e, elsajátította –e és sikeresen feldogozta –e a tanultakat. Ráadásul a tanuló számára is kézzel fogható eredménye lesz a tanulásnak.

Az animáció-készítés összetett folyamat, sok szervezést igényel. Különbőféle munkaszervezési módszerekkel kivitelezhető, amely módszerek kiválasztása is nagyfokú tudatosságot feltételez a pedagógus részéről. Minden formának megvannak a sajátosságai, így fontos, hogy valóban a feladat kapcsán leghatékonyabbnak vélt formációt válasszuk annak érdekében, hogy elérjük célunkat.

Egy diák – egy film: A tanulók mindegyike egyedül készíti el saját animációs filmjét. Vannak ugyanis, akik szeretnek egyedül dolgozni és önállóan is el tudnak készíteni egy kisfilmet. Kisebb osztályban tartom ezt inkább elképzelhetőnek, és talán idősebb korban, ahol már feltételezzük a fentebb megfogalmazott önállóságot, amely nélkül ez a szervezési mód bizonyosan nem jó választás. Az egyéni munka hátránya, hogy ezek a filmek sokszor nem közvetítik olyan jól a feldolgozott tananyagot, mint amelyek csoportmunkával készülnek, hisz a szubjektív aspektus jelenik meg bennük. Ráadásul, ha egyedül készít valaki filmet, akkor könnyen elakadhat. Ilyenkor sokat segít, ha a diák bemutatja az ötleteit és a forgatókönyvét a többieknek.

Ugyanakkor ez a formáció alkalmas leginkább a fentebb vázolt, egyfajta számonkérési gyakorlatra.

Egy kis csoport – egy film: Az animáció-készítés kiscsoportban nagyon jól működik. A közös munka során párbeszéd és együttműködés alakul, hisz beszéd nélkül nem tudunk boldogulni. Ezek mind pozitív hozadéka a csoportmunkának. Az életben, a munkahelyen együttműködés és hatékony párbeszéd nélkül szintén nem tudunk boldogulni. Így ezen készségek elsajátításának remek eszköze lehet a csoportmunka. Ugyanakkor a kész filmben végül több különböző ötlet és nézőpont ölt testet, a több aspektus alkot aztán egy egységet. A feladatok jól feloszthatók, így ki-ki azt csinálhatja, amihez legjobban ért, minden tanuló érzi a saját munkájának a fontosságát, s gyorsabban is megy a munka. A csapattagok átsegítik egymást a nehézségen. Nagyobb osztálylétszám esetén is megvalósítható mindez, hisz a nagy közösséget kiválóan tudjuk 4-5 fő csoportokra osztani, ami mind a feladat kivitelezése, mind a szükséges eszközök szempontjából ideális, hisz elegendő tanulócsoporthoz biztosítani, és rendelkezésre bocsátani a technikai eszközöket.

Egy osztály (vagy tanulócsoporthat) – egy film: ha az osztály megállapodik a történet keretéről, témájáról, akkor az egész osztály dolgozhat ugyanazon az egy filmen, feltéve, hogy egy időben különböző részekben dolgoznak (forgatókönyv tesztelése, háttérkészítés, figurakészítés, forgatás, szövegírás, hangeffektek keresése stb.). Kisebb osztálylétszám esetében tartom ezt leginkább megvalósíthatónak, hisz 30 különféle feladatot adni a témával kapcsolatban igen nehéz. Ehhez is javasolt az osztályt kisebb csoportokra osztani. Azok a tanulók pedig, akik végeztek saját feladatukkal, segíthetnek megakadt társuknak a feladat teljesítésében.

Az animáció készítésének népszerűsítése és a tanórai keretbe való beillesztésének gondolata Dániából ered. Itt, a természettudományos tárgyak oktatása során jelent meg a gyakorlatban az animálás, hisz gondoljunk bele: mindazokat a folyamatokat, amelyeket kémia, fizika órán tankönyvből megtanítunk, kiválóan fel lehet dolgozni egy animációs kisfilm formájában is. A feldolgozás során a tanuló tökéletesen láttatja azt is, hogy mennyire értette meg a tananyagot. A folyamat tervezésekor ugyanis alaposan végig kell gondolni az egyes lépéseket és azok egymás utánosságát, így a pedagógus számára nem csupán a „művészi produktum” értékelhető, hanem maga a tudás is. Az elkészült animáció lényegében a tanulóban lévő, a tananyaggal kapcsolatos tudásanyag. Így lehet az animáció voltaképp a számonkérés egy lehetséges módja is az iskolákban.

Az előkészületi munkálatok a leginkább időigényesek. Az animáció elkészítése, a letöltött szoftver segítségével mindössze pár perc, a zenei aláfestés – amennyiben terveznek ezzel a csoportok – ugyancsak néhány perces feladat. A pedagógus feladata a csoportok folyamatos figyelemmel kísérése.

A folyamat tervezésekor az ember nem feltétlenül számol a megvalósítás során felmerülő nehézségekkel, akadályokkal. Az ezekkel való szembesüléskor igen fontos, hogy rugalmasan tudjon váltani, ne ijedjen meg a helyzettől, vegye észre, hogy mi az, amin szükséges változtatni.

Fontos hangsúlyozni a szándékot: nem a produktum művészi hatása a lényeg a tanórai keretben történő animálás során. Sokkal inkább fontos a feldolgozandó „tananyag” bemutatásának megkomponálása, a forgatókönyv nagyon tudatos megtervezése, és a tanulóban lévő információ visszaadásának a vágya. Egyfajta szubjektív interpretáció mindez, ami úgy gondolom, minden kétséget kizáróan felébreszti a diákokban a tanulás iránti vágyat.

A pedagógiai gyakorlatban alkalmazott, a rendszerszemléletet támogató módszer: a kifordított osztályterem technika

A legtöbb esetben a diákok azt hiányolják, hogy a tanórán nagyon kevés lehetőségük nyílik a tananyag elmélyítésére. Még az általános iskolákban is azzal szembesülnek a pedagógusok, hogy az előírt tananyag mennyisége jóval nagyobb annál, mint amennyit a hozzárendelt óraszám felhasználásával valóban időt hagyva az elmélyülésre, le lehetne adni. Ebből kifolyólag gyakran érzi a kisdíák, hogy nem érti az anyagot. Hiába hallja az órán, próbálja megtanulni otthon, a házi feladat elkészítésénél szembesül azzal, hogy nem tudja az elméleti anyaghoz kapcsolódó feladatot a gyakorlatban megoldani. Leginkább ezért maradnak hiányosságok, „hézagok” egy-egy anyagrészen, mert a hiányosságoknak köszönhetően nem tud összeállni a tananyag szerves egésze. A legkevesebb idő a gyakorlásra marad, pedig ennek során derülhetnének ki valójában a hiányosságok, amiket aztán orvosolni lehetne. Épp ezért jött a gondolat, – amelyet többen leginkább a felsőoktatási intézményekben tartanak megvalósíthatónak – hogy hagyjon fel a pedagógus a hagyományos tanórai munkaszervezéssel, fordítson az osztály működésén. Minden elméletben, akár önállóan is megtanulható anyagot, természetesen hatékony tanulási segédletek igénybevételével, sajátítsa el otthon a diák, így a tanórát valóban csak a gyakorlásra lehet szánni. Kétségtelenül szükség van nagyobb önállóságra a tükrözött osztályterem esetében, de egy-egy erre alkalmas anyagrészt, vagy tantárgy esetében, az általános iskolai gyakorlatban is - leginkább felső tagozattól - működőképes lehet. A humán tárgyak esetében, ahol a probléma sokszor a nagyobb mennyiségű tananyag elsajátítása, így legkevésbé marad a diáknak energiája az összefüggéseken való gondolkodásra, a valódi megértésre. A tanórán „csupán” ez kéne, hogy a fókuszban álljon, a tananyag elolvasása abszolút lehetne otthoni feladat. A kérdések megfogalmazása, a beszélgetések, irányított viták tanár általi kibontakoztatása, a reflektív gondolkodás fejlesztése során válik képessé arra kisebb gyermek is, hogy később ne értelmetlenül „magolva”, hanem értő hozzáállással tanuljon. Így a tükrözött osztályterem technika még a klasszikus, eredetileg frontális tanórát is élvezhetővé, érdekessé, gyakorlatorientálttá teszi.

Kooperatív tanulási technikák

A fejezet alapos kidolgozása a TÁMOP 4.1.2./ B projekt keretében elkészített szakmai anyag feldolgozásával történt, ami a „*Segédlet a kompetencia alapú pedagógus-képzés módszertani megújulásához*” címet kapta.

A kooperatív tanulási technikák legnépszerűbb módszere, a projektmódszer

A projektmódszer, a projektpedagógia kiválóan alkalmas a rendszerszemlélet támogatására, így ez a módszer alapjaiban hatná át iskolánk pedagógiai gondolkodásának gyakorlatát. Miután röviden bemutatásra kerül a módszer lényege, egy következő fejezetben a hivatalos kerettantervek tananyagtartalmát és kötelező óraszámait megvizsgálva, az iskolánk pedagógiai programjának részeként tudunk alkalmazható projekteket meghatározni a magasabb évfolyamokon. A projekt kiváló, hisz eszköz lehet arra, hogy egy hétköznapi tanulócsoporthól kérdező közösséget kovácsoljunk. Szokták mondani: az iskola az a hely, ahol az kérdező, aki tudja a választ, és attól kérdező, aki nem tudja. Hozzátehetjük azt is: attól kérdező, aki nemcsak hogy nem tudja a választ, de jellemzően nem is érdekli. A jól felépített projekt megfordíthatja a dolgot: a tanulók meg akarnak valósítani valami értelmes feladatot, és ehhez tanulniuk kell a saját kérdéseik által vezérelve. Közvetlenül azt a jelenséget célozza meg, amelytől a leginkább szenvednek a mai pedagógusok: az iskolában mutatkozó motivációs deficitet.

Már a projektoktatás alapelveiből is egyenesen következik, hogy e tanulószervezési stratégia várhatóan motiválóan hat a tanulókra. A projektek tervezése, szervezése, megvalósítása során a tanuló megtalálhatja a saját érdeklődésének megfelelő komponenseket, munkába állíthatja személyes tapasztalatait, teret engedhet fantáziájának és kreativitásának, számára érdekes cél érdekében tevékenykedhet, azokkal dolgozhat együtt, akikkel szeretne (vagy akár egyénileg is dolgozhat egy saját résztémán), megtapasztalhatja, hogy a tanulásnak igenis lehet köze az őt körülvevő világhoz, az élethez, az ő életéhez. A közös munka, a közösség ügyeiben való részvétel, a közösségért érzett felelősség, az értelmesnek érzett tevékenykedés, a munka látható eredménye, a sok esetben „kézzel fogható” produktum, az ezzel járó sikerélmény szintén fontos motivációs források. A legfőbb pedagógiai cél, hogy az igazán jól szervezett projektmunka során a tanulás ne az osztályzatokért vívott küzdelem legyen, ne a tanárnak vagy a szülőknek való megfelelés kényszere álljon a tanuló fókuszában, hanem egy sokkal spontánabb, természetesebb, életszerűbb (az iskolán kívüli tanulási és „alkotási” helyzetekhez sokkal inkább hasonlító) folyamat részesének érezze magát akár már a kisdíák is.

A témaválasztás a projektmódszer legkardinálisabb kérdése. *Kilpatrick* meghatározása alapján tudjuk, hogy a projekt téma akkor jó, ha a tanuló azt „teljes szívvel”, tehát belsőleg motiválva tudja végezni. A pedagógiai tervezés során tehát figyelembe kell venni a tanulócsoport igényeit is, az előre alaposan kiválasztott és minden pontján megtervezett projekt, a kivitelezés során biztosan sérülni fog, ha a tanulók egyáltalán nem tudják azt magukénak érezni. Legjobb, ha a pedagógiai közösség csak a fő témákat határozza meg, azon belül, személyes mozgásteret enged a diákoknak. A végeredmény kapcsán még érdekesebb is ez a megoldás, hisz ez-egy projekt befejezéseként, a csoportok bemutathatják egymás elkészült produktumait, amelyekben így meg tud jelenni a sajátos, egyedi szemlélet, egy másik aspektus, amiből érdemes tanulni.

A rendszerpedagógia lényegéeként azért hangsúlyos a projektmódszer, mert a legnagyobb problémája a hagyományos magyar oktatásnak, hogy a tanulók kizárólag egyes tantárgyakban tudnak gondolkodni, már a nagyobb, egymással összefüggő művelődési, természettudományos területek közötti kapcsolódási pontokat sem látják, pedig ez segítené őket abban, hogy stabil átfogó ismereteket szerezzenek, amelyeket később a magasabb, akár középiskolai tanulmányaik során majd elmélyíthetnek.

A projektek fő témáinak kiválasztásánál fontos vezérlő elv, hogy minél több tantárgyi területet érintsen, tehát minél több aspektusból megvilágítható legyen a választott fő téma. Így lehetőség lesz arra, hogy projekt kivitelezés idején, a projektfeladatban érintett pedagógusok, saját tárgyaik tükrében felügyeljék, irányítsák a projektet, vegyenek részt a kivitelezésben.

A projektfeladat célkitűzése mindig kettős. Egyrészt a látható, mindenki által érzékelhető végső cél a produktum, amely bemutatásra kerül, amely kézzel fogható eredményként önmagában is inspiráló lehet a csoporttagok számára. Ugyanakkor a tervezésnél fontos meghatározunk a pedagógiai céljainkat, amelyek mentén objektív szempontok alapján tudjuk értékelni a teljes projektet önmagában, vagy akár szaktanárként a saját tantárgyhoz kapcsolódó feladatrészeket külön-külön. A tanulási célok meghatározása tehát még a tervezés szakaszának feladata, hisz úgy kell megterveznünk a projektet, hogy a megvalósítani kívánt célok valóban meg tudjanak jelenni majd a kivitelezés során.

19. A magasabb évfolyamba lépés feltételei

1. A köznevelési törvény 57.§ értelmében az iskola igazgatója a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. A tanuló a 2-8. osztályokban magasabb évfolyamra akkor léphet, ha a kerettantervi "továbbhaladás feltételei" című fejezetekben meghatározott követelményeket az adott évfolyamon minden tantárgyból teljesíti.

2. A követelmények teljesítését a tanuló, év közbeni tanulmányi munkája alapján bíráljuk el. Ha a tanuló 2-8. osztályokban év végén a követelményeket legfeljebb három tantárgyból nem teljesítette, akkor a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 64.§ (7) bekezdése előírásai szerint augusztusban javítóvizsgát tehet azokból a tantárgyakból. Ha a tanuló 2-8. évfolyamon háromnál több tantárgyból kap "elégtelen" minősítést, akkor az évfolyamot köteles megismételni.

3. A tanulónak év végén osztályozó vizsgát kell tennie:

- ha az adott évfolyamot magántanulói státuszban végzi,
- ha felmentést kapott a mindennapos iskolába járás alól külföldi tartózkodás miatt, és külföldön szerzett bizonyítványának hiteles fordítását nem mutatta be,
- ha mulasztott óráinak száma meghaladja a 250 órát és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.
- ha mulasztása meghaladja egyes tantárgyak óraszámának 30%-át és a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen.

Az osztályozó vizsga tantárgyai:

• 1-4. évf.: magyar nyelvtan és irodalom, matematika, környezetismeret, 4. évfolyamon idegen nyelv is.

1-3. évfolyamon a vizsgát szövegesen, 4. évf. osztályzattal értékeljük.

• 5-6. évf.: magyar nyelvtan és irodalom, matematika, történelem, természetismeret, idegen nyelv, informatika

• 7-8. évf.: magyar nyelvtan és irodalom, matematika, történelem, fizika, kémia, biológia, földrajz, idegen nyelv, informatika.

Harmadik évfolyamtól kezdődően ún. év végi szakasvizsgát építünk be, amelynek szóbeli és írásbeli része is van. Sok esetben projektfeladatok, játékos feladatmegoldásokkal tarkított vizsgaszituáció jellemző, ahol a szóbeli megnyilvánuláson, az önkifejezésen is nagy hangsúly

van. A szakaszvizsga az egyes tantárgyakból két osztályzatnak számít, tehát az év végi értékeléskor fontos szerepe van.

20. Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei

Az alsó tagozatos osztályokban az előírt szóbeli és írásbeli feladatokat a gyermekek az iskolában eltöltött időben végzik el. Amennyiben ez nem valósul meg, hét végén, otthon pótolják az elmaradásokat.

Felső tagozaton, leginkább a projekt témák kidolgozása igényelhet otthoni gyűjtőmunkát, önálló tanulást, amelyhez tanulás támogatására alkalmas internet alapú alkalmazásokkal ismerkednek meg tanulóink, így otthon könnyen és önállóan tudják feladataikat kidolgozni.

Célunk az önálló tanulás képességének kialakítása a tanulóknál mihamarabb.

21. A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Minden tanköteles korú tanulónak törvényben biztosított joga, hogy a neki megfelelő nevelésben – oktatásban részesüljön. Ennek érvényesítéséhez az iskolának a következő elvek szerint kell biztosítani a nevelő – oktató munka feltételeit:

- Biztosítjuk az ismeretek, képességek, készségek, attitűdök megalapozását 1-4. évfolyamon.
- Alkalmazzuk az egyénhez igazodó fejlesztéseket, az ismeretek, képességek bővítését a differenciált feladatok kijelölésével.
- Felvesszük a kapcsolatot a Nevelési Tanácsadó munkatársaival a tanulók tanulási nehézségeinek feltárására, az eredményes szocializációt akadályozó problémák korai felismerésének érdekében.
- A hátrányos helyzetű tanulók egyéni képességeinek fejlesztése érdekében, a tanulási leszakadás megakadályozására alkalmazzuk a korrepetálást, az egyéni

fejlesztést, az egyéni beszélgetést és a szülőkkel való problémamegoldó tevékenységeket.

– Sajátos szervezési megoldásokat dolgoztunk ki a különleges bánásmódot igénylő, speciális nevelési igényű gyerekek, a tanulási és egyéb problémákkal, magatartási zavarokkal küzdő tanulók részére. Biztosítjuk számukra a szakvéleményben előírt fejlesztőórákat, szakképzett fejlesztőpedagógus segítségével.

– Biztosítjuk a gyerekek számára az önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő tehetségének feltárását és a tehetséggondozás keretében, felkészítjük őket versenyekre, szakköröket és iskolán kívüli programokat nyújtunk.

– A tanulási esélyek egyenlőségét szolgáló szervezeti formákat alakítunk ki, úgymint a differenciálás, a kooperatív tanulási forma és a csoportmunkában való foglalkozás.

– Az ellenőrzési – értékelési eljárásaink figyelembe veszik a gyerekek saját egyéni haladási ütemét és képességeit.

– Különös gondot fordítunk a sajátos nevelési igényű, akadályozott, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdők elfogadására, beilleszkedésükre, a kölcsönös alkalmazkodáson alapuló fejlesztésre.

22. Záró rendelkezések, legitimációs nyilatkozat

A pedagógiai program felülvizsgálatára sor kerül jogszabályi előírás alapján, illetve jogszabályváltozás esetén, vagy ha módosítását kezdeményezi az iskolagyűlés, az intézmény dolgozóinak és tanulóinak nagyobb csoportja, a szülői szervezet. A kezdeményezést és a javasolt módosítást az iskola vezetőjéhez kell betervezni. A pedagógiai program módosítási eljárása megegyezik a megalkotásának szabályaival.

Az iskolai pedagógiai programot készítette az iskola vezetője:

Dechertné Gelencsér Anna

- A pedagógiai programot a nevelőtestület jóváhagyta.

- A pedagógiai program, a fenntartó alapítvány, a Gyermekszem.Pont Alapítvány egyetértésével jött létre.

PH.

.....
igazgató